

2012 m. birželio 29 d., penktadienis

Nr. 26 (994) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

Liepą skaitykite mus www.7md.lt
Kitas spausdintas numeris išeis
rugsėjo 7 d.

3

Rygos operos festivalis

4

Pokalbis apie animatorių Vladislavą Starevičių

5

Rūtos Mickienės meno projektas

Andrius Zakarauskas. „Objektas“

6

„Artscape“: Andrius Zakarauskas, Rasa Slavinskaite

8

Krystianas Lupa apie teatrą ir valdžią

Sandra Ajutytė. „Suvaržymai“. Vadovė Severija Inčirauskaitė-Kriaunėvičienė

Nepataikaujantys

Įspūdžiai iš „Meno celių 2012“ ir „Jaunojo dizainerio prizo“ konkursų laureatų parodos

Asta Jackutė

„Meno celių“ – jau tradicinė geriausių Vilniaus dailės akademijos absolventų darbų paroda, kurioje siekimas nustebinti, sukurti inovatyvų meno kūrinį išreikštasis maksimaliai. Šiais metais „Meno celėse“ pristatomi 150 absolventų diplominių darbai. Paroda, vykstanti mokslo institucijoje, kaip įprasta, turi ir edukacine funkciją – jaunieji menininkai komunikuoja tarpusavje, su akademine ir kartu su plačiaja visuomenė. Tokia paroda yra puiki proga susidaryti vientis vaizdą apie jaunuosius lietuvių kūrėjus galiųose retai besilankantiems.

Pirmasis įspūdis „Meno celių“ parodoje – meno rūsių gausa ir įvairovė, tikros „akijų ganyklos“ kiekvienam skoniui. Nuo skulptūros, tapybos, fotografijos, scenografijos darbų iki instaliacijų, industriinio, kostumo dizaino darbų ar komu-

nikacinio dizaino projektų. Šiltą birželio 16-osios vakarą „Meno celių“ okupavo Akademijos koridorius, dirbtuvės, parodų salės, studentų auditorijas, vidinius kiemelius ir nesitraukus iki pat liepos 5 dienos.

Nesiekdamas aptarti visos „Meno celių“ ekspozicijų įvairovęs, apžvelgsiu keletą man labiausiai įstigusiu, taip pat ir daugiausia žiūrovų, vertinimų ir diskusijų sukelusių parodos darbų.

Senuosiouose akademijos rūmuose tapytoja Viktorija Rotkytė pristatė portretų seriją „Homo Homini“. Tapytoja narsto žmonių suvietinėjimo, atskirties, abejingumo vienas kitam problemą. Pasteliniai tonai, laisvu potėpiu atliktų portretų veikėjai žiūrovams atsukę nugaras, maksimaliai nuasmeninti, trafaretiški. Autorės darbai sufleruoja, kad nusigrėžusiu personažu gali būti bet kuris asmuo, dėvintis abe-

jingumo kaukę, besielgiantis šabloniškai, nejautriai. O tapytojo Pauliaus Vaitulaičio darbai sukurti naudojantis klasikiniu, pleneriniu tapybos gamtoje metodu. Autorius darbuose jaučiamas meditatyvus gėrėjimasis lietuviškuoju peizažu, natūralia gamta, jautriai išgyventa akmirka. Žiūrovui piešinių kalba atveriamas asmeniškas praėjusios vasaros kelionės dienoraštis, įkvėptas perskaitytos lietuvių poezijos.

Sutemos vidiniame akademijos senųjų rūmų kiemelyje Grafinio dizaino katedra su partneriais „AVIS Lietuva“, pasauliniai automobilių nuomos lyderiais, pristatė grupinį projektą – pirmajį Lietuvoje „Art-Car“ automobilio dizainą. Grafinio dizaino studentų sukurti automobilio dekoravimo pasiūlymai buvo projektuojami ant automobilio (filmuotą medžiagą galima pasižiūrėti

NUKELTA | 7 PSL.

Ilgiausioj dienoj

Augustinas Savickas (1919–2012)

Augustinas Savickas – tokia galinga figūra mūsų kultūroje, mūsų tapyboje, menotyroje, memuaristikoje, kad sunku jį aprėpti – tarsi kokį šimtmečių ažuolą... Ir pats buvo galingo stoto, aukštas, gražus ir jaunas, ir subrendęs, apaštališkas sulaukęs senatvės... Daugybė tapybos drobių, akvarelių, piešinių, knygų, straipsnių, gausybė mokiniių, begalė gyvenimo istorijų... Pašaipus geranoriškai, sarkastiškai ar kančiai ir sau, ir kitiems, tik po ta šypsenėlė tarsi graudulys ir skausmas dėl išgyvento likimo.

Toks lėtas keliaivimas debesų
virš Isėjusio
Jis žiūri į dangų
šviesa kur
paveikslus lytėjo,
be jos nie – negimė,
nebūtų, neliktu
kaip sielą paguoda,
ar tėviškės kelias

*link balto bažnytėlės,
Raimutis,
geltona liemenė,
ar motina
tylio nežinioj
ir brolis
tarsi dievulėliai
Kančioj išskobti,
ar karai keliai
ir saulės suskylantis ratas,
gėlynai, vaikai ir šventieji,
tarp jų – Augustinas
kaip pranašas Biblijos...
Užsiskendžia ratas,
vaikystėn sugržti,
ir viskas gražu,
ir spalvos, ir žodžiai,
ir Dievo ranka
Tavo ranką vedžioja
paveiksluos šiuos,
tapybos didybė Tavy
nuo Džoto per Goją,
Rembrantą, Van Gogą,
Sezaną iki Vienožinskio
– Tavy, po Tavęs...*

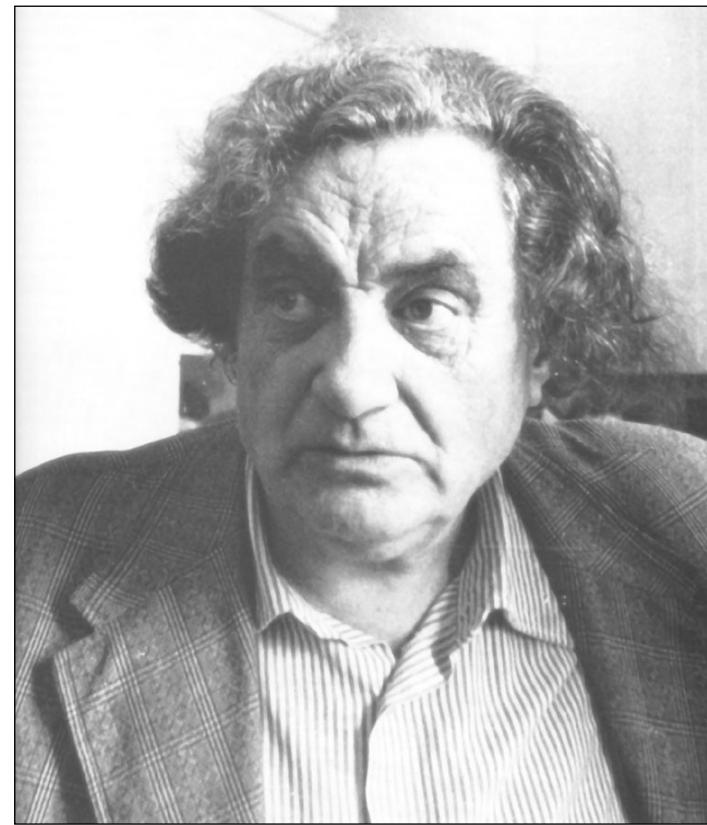
Augustinas Savickas. „Kova su slibinu“. 1984 m.

Tas ratas – nuo vaikystės, nuo Kopenhagos, kur tėvas, subtiliausios ekspresijos novelistas Jurgis Savickis, buvo Lietuvos ambasadorius Danijoje, Švedijoje, Norvegijoje, Suomijoje, kitur...

Augustinas – Europos vaikas nuo Helsinkio iki Nicos. Šitoji ir prieškario Kauno kultūra su Kipru Petrauskui, Fiodoru Šaliapinu, Mstislavu Dobužinskui, pas kurį norėjės mokytiškis piešti... Ir vyresnis brolis Algirdas – visur kartu, kiek jo nuotrauką memuarų knygoje „Žalioji tyla“... Tie keli išlikę Algirdo giliausios tapybos paveikslai, taip pat Kauno meno mokykloje pas abieju brolių mokytoją Justiną Vienožinskį, – kaip brangiausios likusių relikвијos po to skaudžiausio išsiskyrimo amžinybei su juo, su motina prasidėjus karui, – į Rusijos nežinią, akmens skaldyklas, gyvenimą pusbadžiu, kur „išgaruoja visos revoliucinės iluzijos“, kaip sakė pats menininkas... Brolį sušaudo Kauno gete, kur jis savo noru iš meilės žmonai žydaitei Julikai nucina... Ir motina iš skausmo ir nežinios pasikaria parašiusi Augustinui (jei atsirastu) laišką...

Po karo – Vilniuje, kur pasiklydavo senamiesčio gatvelėse, o Dailės institute – vėl pas Justiną Vienožinskį, kuris moko ne tik tapybos, bet yra ir tikriausias gyvenimo pavyzdis. Kaip ir mokytojas, kuris vienintelis neišdavė M.K. Čiurlionio dailės, gindamas ją prieš akademikus iš Maskvos, ir buvo pašalintas iš instituto, iš Dailininkų sajungos, Augustinas Savickas rašo ginamajį straipsnį, cituodamas Romainą Rolland'ą, Maksimą Gorkį, kurie žavėjosi Čiurlionio kūryba...

Nuo 1951 iki 1993 metų su pertraukomis Vilniaus dailės institute dažnai tapo kartu su savo studen-

NUOTRAUKOS IŠ ALBUMO „AUGUSTINAS SAVICKAS“, VILNIUS, „VAGA“, 1987 M.

tais ir studijoje, ir vasaros praktikose... Pavydėdavom jo mokiniams to artumo ir stebuklo matyti, kaip gimsta tikroji tapyba... Leonardas Gutauskas dovanodamas savo knygą Augustinui Savickui rašo dedikaciją: „Mokytojui, kuris niekad ne-nurodinėjo, kaip tapyti dangų, nes žinojo, kad kiekvieno žmogaus dangus jo širdyje“.

Su entuziazmu pasitinka Sajūdžių Gorbačiovas jam – Mussolini. Kai verčiamas Dailės instituto rektorius, tampa vienu iš penkių regentų, vadovaujančių Mokyklai tam audringam laike. Paveiktas Sausio 13-osios žudynių, sukuria ciklą paveikslų, kuri, pračius mėnesiui, eksponuoja Sporto rūmų scenoje auksą minėjimo vakare. Menininko

paveikslus, klausydami muzikos, giesmių ir poezijos, žiūri tūkstančiai renginio dalyvių...

Augustino Savicko paveikslai – jo gyvenimo ženkli – poetinė, filosofinė linija, formų, spalvų didžioji autobiografija. Už meninę tiesą, jos raišką, kovėsi visa savo gyvastim iki pat gyvenimo pabaigos.

Su nuostaba sykį mačiau dailininką Parodų rūmuose pirmadienį, ne darbo dieną, betapantį, „bėtaisančią“ ar perkuriantį jau parodoje eksponuojamą paveikslą...

Išėjai, Mokytojau, kai aplinkui taip žalia, žalia, pačioj ilgiausioj dieinoj, pačioj trumpiausioj nakty, sakei, kad „didžiausias turtas – tyla, žalia tyla“.

ARVYDAS ŠALTENIS

Kronika

Druskininkų vasara su M.K. Čiurlioniu

Liepos 1 – rugpjūčio 22 d. Lietuvos muzikų rėmimo fondas ir Druskininkų savivaldybė rengia jau X festivalį „Druskininkų vasara su M.K. Čiurlioniu“. Kurorto muziejuose, viešojoje bibliotekoje, sanatorijose, SPA centrų, viešbučių koncertinėse salėse, Druskininkų, Liškiavos, Senosios Varėnos bažnyčiose, gražiausiose lauko erdvėse vyks simfoninės, kamerinės, chorinės, fortepijono, vargonų muzikos koncertai, M.K. Čiurlioniui ir Mairomiui skirti skaitymai, muzikinės-literatūrinės popietės, parodos, ekskursijos, laukia M.K. Čiurlionio studijų savaitės, Smuiko muzikos šventės, Smuikininkų meistriškuomo mokyklos renginiai.

Keturiaskesdešimtyje renginių dalyvaus per 200 Lietuvos meno meistrų ir talentingu jaunujių menininkų, užsienio atlikėjų iš D. Bri-

tanijos, Italijos, JAV, Olandijos, Šveicarijos.

Druskininkų Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčioje du mėnesius kiekvieną sekmadienį skambės ciklo „Čiurlioniškają stygą palietus“ muzika, vargonuos tarptautinių konkursų laureatai, koncertuose dalyvaus dainininkai, smuikininkai, pūtikai, M.K. Čiurlionio memorialiniame muziejuje muzikuos jauni, pripažinimą jau pelnę pianistai Rokas Valuntonis, Rima Chačaturian, koncertą „Laiškai sau pačiam“ surengs smuikininkas Aidas Strimaitis ir pianistė Eglė Strimaitienė. Druskininkuose lankysis M.K. Čiurlionio kvartetas, žymiai pianistė Birutė Vainiūnaitė, italių kompozitorius ir pianistas Orazio Scortino. Chorinė M.K. Čiurlionio palikimą pristatyti Druskininkų ir Lazdijų kultūros centrų chorai „Gija“ ir „Gaustas“.

Pocijos ir muzikos gerbėjus Druskininkų savivaldybės viešojoje biblioteka pakvies į aktorių Gražinos Urbonaitės ir Maironio lietu-

vių literatūros muziejaus direktorių Aldonos Ruseckaitės Mairionio skaitymus, skirtus poeto 150-osioms gimimo metinėms. M.K. Čiurlionio memorialiniame muziejuje Valsbytinio jaunimo teatro aktoriai Gediminas Storpirštis ir Aleksas Kazanavičius skaitys Arvydo Juozaičio naujo kūrinio „Čiurlionis. Juodoji Saulė“ ištraukas, o autořius pasidalins savo kūrybiniaisus su manymais.

Rugpjūčio pradžioje vyks kulminacinis festivalio renginys – M.K. Čiurlionio studijų savaitė. Jos programoje – tarptautinė konferencija „M.K. Čiurlionis ir pasaulis“, Smuiko muzikos šventė ir Smuikininkų meistriškumo mokykla. I konferenciją atvyks per 20 M.K. Čiurlionio kūrybos tyrėjų, muzikologų, literatūrologų iš Lietuvos, Italijos, Lenkijos, Norvegijos, Rusijos. Konferencijos dalyviai susipažins su naujausiais žymiuosius darbais apie didžių menininkų, aptars M.K. Čiurlionio kūrybos sklidą Lietuvoje ir pasaulioje.

Festivalio pabaigos koncerte daugiaus Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras, diriguojamas maestro Juozo Domarko, solistai Asta Krikščiūnaitė ir Liudas Norvaišas.

Svarbia festivalio dalimi, kaip ir kasmet, bus dailės parodos, prista-

tysiančios tapytojų Aloyzo Stasiulevičiaus, Mariaus Mindaugo Danio, jaunųjų dailininkų Gerdenio Grickevičiaus, Žilvino Danio durbus bei Druskininkų moksleivių piešinius M.K. Čiurlionio tema.

LMRF INF.

Karolina Juodelytė vargonuos Druskininkų bažnyčioje liepos 1 d.

L'art de vivre dvasia operos teatre

Rygos operos festivalis

Beata Baublinskienė

Vasarą galima važiuoti ne tik prie jūros, bet ir į operos festivalius. 300 km nuo Vilniaus yra Klaipėda, bet lygai tok pat atstumas iki Rygos, kur kasmet birželį vyksta operos festivalis. Nors ši Latvijos nacionalinės operos rengiama šventė trunka apie dvi savaites, nyvuksi vienam savaitgalui birželio 15–17 d. spėjau aplankytis tris spektaklius ir įkvėpti kitokias nei Vilniuje atmosferas.

Secesinių fantasmagorijų išpuoštose architektūros mieste *l'art de vivre* (gyvenimo meno) atmosfera puoselėjama nuo kavinų iki muziejų. Antai užsukus į Latvijos nacionalinio muziejaus eksponuojamą XVII–XVIII a. floristinės tapybos parodą „Floros karalystė“, lankytojai pirmiausia pasitinka didžiulės vazos gyvų gėlių, o tarp drobių gali išvysti ir tokią, kur paveiksluose principe gėlės ir vaisiai tam-pa savotišku rėmu Dievo Motinai su kūdikiu (pvz., Breughelio jau-nesniojo drobėse). Dekoratyvus, bet nepričtarauja simbolikai.

Nerūpestingo meninio pramogavimo atmosfera smelkiasi ir į operos teatrus. Ir ne tik žiūrovų salės prieigose – stilingai restauruotuose koridoriuose, fojėje, bufetuose. Savotiškas kvietimas pramogauti jus pasiekia ir iš scenos. Mat latviam opera – ne šventa karvė, īvairios naujovės, eksperimentai, laisvesnis požiūris į klasiką čia įsigalėję jau senokai. Ypač daug dėmesio skiriama spektaklių vizualumui, pradédant scenografijos sprendimais ir baigiant akivaizdžiu rūpinimuisi, kad dainininkai atitiktų vaidmens tipą, kas pasiekiamą ne tik per atlikėjų atrankas, bet, matyt, ir vėliau tikslingai modeliuojant vaidmenį pagal konkrečius solistą. Bent jau tokis įspūdis susidarė žiūrint tris festivalio spektaklius – Piotro Čaikovskio operą „Mazepa“, Gaetano Donizetti „Liučių di Lamermur“ ir Richardo Wagnerio „Dievų žūtį“. Žinoma, daryti išvadas apie latvių ir mūsų operos gerbėjų skonių skirtumus, remiantis vien įspūdžiais iš festivalio, kur susirenka nemažai tarptautinės publikos, ir neturint galimybų susipažinti su latvių kritikos ir publikos atsiliepi-mais (pvz., interne), yra kiek kebu-lu. Tačiau kai kurie skirtumai akiavaizdūs. Méginsiu juos apibréžti aptardama spektaklius.

P. Čaikovskio opera „Mazepa“. Ši išties retai statomą veikalą LNO atsižež iš Zagrebo, spektaklis yra bendras darbas su Kroatijos nacio-naliniu teatru. Jo premjera Rygoje įvyko sausio 28 d., o šeštasis operos spektaklis, kurį teko matyti, buvo drauge ir atsiuvekinimas su šia opera. Beje, spektaklio muzikos vadovas ir dirigentas yra Modestas Pitrėnas, kuris LNO eina vyriausiojo dirigento pareigas.

Režisierius Ozrenas Prohičius perkélé XVII a. Ukrainos kazokų etmono Ivano Mazepos istoriją į

XX a. – lyg ir į Rusijoje bei Ukrainoje po 1917 m. revoliucijos vykusių pilietinio karo laikus, lyg ir į pokarį. Operos libretas parašytas pagal Aleksandro Puškino poemą „Pol-tava“. Jau pagyvenęs Mazepa atvyksta į draugo, karvedžio Kočubėjaus dvarą prašyti jo dukters, 17-metės Marijos rankos. Marija ir Mazepa myli vienas kitą, tačiau té-vai – Kočubėjus ir jo žmona Liubo-vė – kategoriskai atsisako išleisti dukrą už labai jau pagyvenusio jau-nikio. Tuomet Mazepa įkalba Mariją bėgti. Keršydamas Kočubėjus išsiunčia savo patikėtinį Andrejų – taip pat įsimylėjusį Mariją – į Maskvą pranešti Petru I, kad Mazepa ketina parenti švedus, su kuriais tuo metu Rusija kariavo. Tačiau caras nepatiki skundu ir suėmęs Kočubėjus su Andrejumi perduoda juos Mazepai, šis nuteisia juos myriop. Sužinojusi, kad mylimasis nužudė jos tévą, Marija išprotėja. Pol-tavos mūšyje patyręs pralaimėjimą Mazepa pabėga, neįkalbėjės proto netekusios mylimosios vykti kartu su juo. Paskutinėje operos scenoje Marija dainuoja lopšinę mirštančiam ištikimajam Andrejui.

Operos premjera įvyko 1884 m. (ji sukurta vėliau už „Eugenijų Oneginą“, bet anksčiau už „Pikų damą“). Ji truputį primena M. Musorgskio „Boris Godunovą“ (1869, 1872): tiek savo tema – veiksmas vyksta neramiai kovų ir įtakos dalinimo si tarp Rusijos, Abiejų Tautų Respublikos ir kitų šalių (Osmanų imperijos, Švedijos) laikais, tiek ir muzika. Beje, ir Mazepa, ir Godunovas skirtas bosui, o Rygoje ši veikėja dainavo Edemas Umerovas, Vilniaus scenoje rudenį atlikians Boris Godunovo vaidmenį.

„Mazepos“ muzikos stilis turi Čaikovskiu nelabai būdingų spalvų – didingų chorai, regis, atkeliauojantys M. Musorgskio ar N. Rimskio-Korsakovo operų, nors, kita vertus, herojų tipą, kai kurios situacijos nelabai nutolę ir nuo „Eugenijaus Oneginio“ (pvz., pagyvenusio vyro meilė jaunai moteriai).

Operos pastatymas – gana tipiškas šiuolaikiniams Europos operos teatrui su kai kuriais iš spektaklio į spektaklij keliaujančiais stampais (pvz., vonia, kurioje maudosi Marija), tačiau visuma pagrįsta ir nuosekliai. Išskirčiau vykusią abstrakciją, bet kartu funkcionalią scenografiją (dailininkai Branko Lepenas, O. Prohičius, videoprojekcijos Ivano Faktoro, naudojami kadrai iš seno ne-spalvoto kino apie kazokus).

Centrinį Marijos vaidmenį dainavo LNO solistė Aira Rūrāne. Jos stiprus platus diapazonas dramatinis sopranas labai tiko tragiskai herojui įkūnyti, o kostiumų dailininkė Petra Dančevići pasirūpino, kad ir savo īvaizdžiu A. Rūrāne atitiktų ugninges ukrainietės īvaizdžį. Kitas partijas dainavo Kriščianas Norvelis (Kočubėjus), Michailas Makarovas (Andrejus), Jelena Vitman (Liubovė), Andris Pakinis

(girtas kazokas) ir kiti. Pažintį su retai statoma P. Čaikovskio opera laikyčiau pavykusia.

„Liučių di Lamermur“ sulaukė didžiausio publikos dėmesio. Jį lėmė, viena vertus, tai, kad premjera buvo įvykusi ką tik, gegužės pabaigoje, kita vertus, Liučių dainavo latvių operos žvaigždė Marina Rebecka. Po Elinos Garančos ji yra dar viena tarptautinėje scenoje ypač sekmingą karjerą daranti latvių operos solistė. Spektaklio režisierius, LNO generalinis direktorius Andrejas Žagaras, nors iki tol savo teatre mėges statyti sušiuolaikintus spektaklius, pagardinamus ir „kontroversijų“, šiuo atveju kaip patyręs operos impresarijus pasitikėjė patininiu žanro principu: juk iš tiesų, kad ir koks būtų pastatymas, jei pakviesi dainuoti operos žvaigždę, publikos dėmesys garantuotas. Kitus pagrindinius vaidmenis taip pat dainavo kviestiniai solistai, galima sakyti – vokalinis desantas iš Ukrainos: Edgardą – mums puikiai pažįstamas tenoras Dmytro Popovas, Enriką Aštoną – Viktoras Koroticius, Raimondą – Ilja Bannikas. LNO solistai atliko mažesnius vaidmenis – nelaimėlio Liučijos sužadėtinio Artūro (Dainis Skutelis), jos auklęs Alisos (Kristīne Zadovska) ir Normano (Ansis Tālbergas).

Veiksmo vieta ir laikas iš XVIII a. Škotijos perkeltas į Mussolini valdomą Italiją. Kaip programėlėje rašo muzikologas ir pastatymo konsultantas Mikusas Čeče, ne tik totalitarinėje, bet ir patriarchalinėje visuomenėje lygiai taip pat buvo nepaisoma moters valios ir teisių, kaip ir librete nurodytu laikotarpiu (siužeto pagrindas – Walterio Scotto novelė). Tad scenografijoje dominavo tarpukario architektūrai būdingų monumentalų ir griežtų formų marmuro motyvai (scenografas Andris Freibergas), beje, artimi ir dalies Rygos pastatų stiliiui, instrumentinių *intermezzo* metu ant uždangos švietė projekcijos su milžiniškais roménų menų imituojančiais atletiškų vyrų skulptūrų torsais (vaizdo projekcijos Katrinos Neiburgos), o operos pradžioje vyru choras virto uniformuotais fashiastais, kurie tikrovėkumo vardan į sceną atsivedė dar ir du vilkšunius. Vis dėlto siužetas suaktualintas diskretiškai ir net neutraliai ir greičiau atliko neįkyraus rėmo puikiam muzikiniam pateikimui (dirigentas Christophas Stilleris, Vokietija) funkcią.

Marina Rebeka sukūrė labai traips, moteriškai gležnus Liučijos paveikslą, rūščiai vyriškai aplinkai pabrėžtinai kontrastuojančių īvaizdžių padėjo ītvirtinti ir plazdančios sukelnių (dail. Kristīne Pasternaka). Tačiau didžiausią įspūdį publikai dėl dainininkės išlavintas, lygiai skambantis, paslankus koloratūrinis sopranas. Tenka pripažinti, ir latviai turi labai gražių balsų!

Vis dėlto Richardo Wagnerio operoms kaimynai kol kas balsų

„Liučių di Lamermur“

J. DEINATO NUOTR.

rinktajam kojines. Pats Zygfidas – naivus pasaulio gelbėtojas – paverčiamas niekuo neišskiriančiu, „intelektu nesubjauroto žvilgsnio“ sanotechniku. Todėl nenuostabu, kad gudriajam Hagenui (pasigératinai dainavęs Johanas Schinkelis) ir jo paveiktiems broliui ir seserai Gutrunai (Elisabet Strid) ir Giuntieriui (Marcus Jupiteris) pavyks Zygfridą apsukti aplink pirstą (ikalba ji išgerti stebuklingo gėrimo, kuris atima Zygfridui atminči). Šie trys aristokratai savo ruožtu rodomi kaip pasileidę nuvorai, vienais apatiniais išsidrėbę ant didžiulės lovos kambarje su raudona oda apmuštomis sienomis, puoštame briedžių ragais dekoruotais švietuvais. Ir vis dėlto nė vienai iš šitaip sultingai rodomų veikėjų netampa lėkšta parodija, nes charakterio dramatizmas, kiekvieną iš jų slegiantys vidiniai „tarakanai“ taikliai išryškinami, o operos pabaigoje veikalo tragizmas nė kiek nemažta dėl šiuolaikinio kičo pri-pildyto anturažo.

Nepaisant pavadinimo, ši opera taip pat yra apie meilę. Dievų pasaulus žūva, nes Brunhilda – stipriausiai visos tetralogijos herojai – svarbiausia yra jos meilė Zygfridui ir skaudžiausia jo išdavystė; todėl tévo, Votano, valia jai yra nė motaiš, net jei dėl šio nepaklusnumo sugrius pasaulis. Savo ruožtu jos antipodas „Dievų žūtyje“ Hagenas taip pat žūva iš esmės dėl to, kad nesugeba nieko mylēti (moka tik manipulioti, ir tuomet operos finale atsitokėjė pavaldiniai ji nužudo), jis, galima sakyti, užprogramuotas vykdyti savo tévo, Nibelungo Albericho (iš čia ir pavadinimas „Ni-belungo žiedas“), valią. Tiesą sakant, R. Wagnerio operos – klon-daišas psichoanalizés gerbėjams. Tad daugiau apie siužetą nesiplėsiu. Pasakysiu tik, kad visi dainininkai pademonstravo puikų vokalinį išmanymą, o spektaklį mielai pažiūrėčiau dar kartą.

Metas išvadoms. Svarbiausia turbūt būtų sena tiesa – keliauti sveika, nes kelionės praplečia akiratį. Operos teatras Rygoje turi savo veidą, savo programinę liniją, mes iргi turime savo veidą. Provokuojantis klausimas – kuris iš jų geresis? Antras provokuojantis klausimas – ar manote, kad į pirmajį klausimą yra atsakymas?

Gyvenimo džiaugsmo animatorius

Pokalbis su Vladislavo Starevičiaus anūke Léona-Béatrice Martin Starewitch

Vladislavas Starevičius, nors ir pradėjo lėlinę animaciją kurti Lietuvoje, vis dėlto čia žinomas ne taip plačiai, kaip galėtų būti. Prancūzų kultūros centro ir teatro „Lélén“ iniciatyva birželio 16 d. vilniečiams buvo parodyta šio menininko filmų retrospektyva. Jų pristatyti į Lietuvą atvykusi Léona-Béatrice Martin Starewitch, V. Starevičiaus anūkė, pakalbinome apie senelį ir jo palikimą.

Į Lietuvą atvykote pristatyti senelio filmą, tad pokalbi norisi pradėti nuo Jūsų prisiminimų apie V. Starevičių.

Su seneliu gyvenau nuo penkerių su puse iki keturiolikos metų. Kiekvieną dieną mačiau jį dirbantį. Aš ruošdavau pamokas, o jis žaisdavo su lėlėmis.

Isikūrės Prancūzijoje, jis priimavo visus atvykstančius iš Lietuvos ar Rusijos, duodavo pinigų maitiniui. Tačiau kadangi pats dirbdavo dažniausiai nuo 8 iki 20 val., svečiai rūpintis tekdavo jo dukroms ir žmonai.

Nors labai daug dirbo, senelio gyvenimas nebuvuo uždaras. Jis buvo aktyvus, gurus, mėgo keliauti ir mylėjo gyvenimą. Taip pat buvo išdykės, mėgo juokauti. Sukosi tarp intelektualų, bendravo su menininkais, skaitė paskaitas Sorbonos universitete.

Jis buvo kosmopolitiškas žmogus. Lietuviai sako, kad jis lietuvius, rusai – kad rusas, prancūzai – kad prancūzas, lenkai – kad lenkas. Ta-

Vladislavas Starevičius su dukterimi

čiau iš tikrujų jis buvo pasaulio pilietis. Nors visą laiką atsigreždavo į Lietuvą, nes čia praėjo jo vaikystė. Vaikystės prisiminimai svarbūs ir jo darbuose.

O ar Jums dažnai teko dalyvauti filmų kūrime? Gal net vaidinti?

Ne, bet vaidino mano mama ir teta. Aš su seneliu išmokau daryti dekoracijas, siūti mažus drabuželius filmų veikėjams.

Senelis kūrė vienas, bet jam padėdavo visa šeima. Jo filmai buvo šeimos reikalas. Žmona su dukterimi Janina padėdavo siūdamos. O pagrindinė padėjėja ir bendradarbė buvo duktė Irena. Ji rūpino-

si sutartimis, dokumentais. Visas senelio palikimas išliko tik dėl Irenos: ji viską saugojo, stengesi išlaikyti vienoje vietoje, kad niekas nedingtų. Nors Irena jauna apako, tai netrukdė darbui. Tačiau bet kas atėjės galėjo ką nors pavogti.

Mes išsaugojome viską, ką senelis paliko. Ir jei jo lėlių yra ne pas mus, o kažkur kitur, tai jos yra vogtos.

Prieš keletą metų vienam muziejui Londono buvo pasiūlyta pirkти mano senelio lėlių. Išgirdusi apie tai išplatinan pranešimą visiems muziejams, kad ketindami pirkti V. Starevičiaus lėlių ne iš manęs, perkate vogtas lėles.

Kokią veiklą vykdote dabar?

Dabar keliauju pristatinėdama senelio palikimą. Taip pat esu išleidusi knygą apie V. Starevičių, restauruojame ir skaitmeniname jo filmus. Šis procesas sudėtingas, nes perrašome iš 35 mm juostos.

Taip pat saugote ir senelio filmų veikėjus – lėles. Gal galite papasakoti ir apie jas?

Dabar lėlės gaminamos fabrikuose, iš standartinų detalių. Kadangi V. Starevičius buvo lėlinės animacijos pradininkas, jis viską darė pats: sugalvodavo ir struktūrą, ir kiekvieną smulkiausią detalę. Pavyzdžiu, lėlių odą, kad atrodytu natūraliai, darydavo iš ožkos odos.

Saugoti lėlių drabuželius padė-

da naftalinas. Medines detales, kurios išsiveisia kirvarpu, deginame, tai daryti pradėjome jau su seneliu. Seniausia išlikusi lėlė yra 1910 metų. Taip pat yra likę daug detailių, iš kurių būtų galima sukonservuoti daugiau lėlių, bet jos visos yra išbarstytos.

O kas dar yra Jūsų sukauptame V. Starevičiaus archyve?

Be filmų ir lėlių saugomos visos dekoracijos. Nors senelio namą pardavėme, išsaugota studija, kurioje jis dirbo: stalas, ant kurio filmuodavo, prožektoriai, dėžutės, kuriose laikė lėles. Taip pat yra lėlių piešiniai, filmų scenarijai, straipsniai apie jį nuo 1910 m., jo kurti paveikslai ir nuotraukos. Išsaugojom ir dideles vabzdžių bei drugelių kolekcijas: senelis domėjos entomologija.

Taip pat išliko ir labai daug aparatų. Esu radus žmogų, kuris vis dar žino, kaip juos tvarkyt, bet ir jam vis tenka sakti galvą, kaip ir kodėl V. Starevičius sugalvojo tokius mechanizmus.

V. Starevičius, atrodo, atitinka modernistinį menininko apibrézimą: individualistas, universalus, išvystęs savitą stilium, ryški asmenybę.

Taip. Neatsitiktinai senelio lėlės dabar eksponuojamos modernaus meno muziejuose. O ir apskritai jo įtaka moderniam menui labai didelė: darbai universalūs, įkvėpė daugelį autorių, turėjo įtakos ne tik animacijos, bet ir apskritai kino, vizualiųjų menų raidai. Jis nebuvė tik filmų kūrėjas, jis buvo gyvenimo kūrėjas.

Seneliui buvo siūlyta dirbtai Hollywood, bet jis atsisakė, nes norėjo būti nepriklausomas ir puikiausiai galėjo dirbtai vienas. Atsiradus garninių kinui, V. Starevičius ne tik igarsindavo savo filmus, bet ir juos pakeisdavo permontuodamas, pridėdavo scenų, perdrydavo titrus.

Pavyzdžiu, „Meilė juodai ir balta“ vaizdavo intrigas, kurios baigėsi vestuvėmis, igarsinus filmas buvo pervertintas „Meilė baltais ir juodais“ ir vestuvės atsidūrė filmo pradžioje, o visos intrigos vyko po jų.

Jūsų senelio filmuose yra daug fantazijos, vaikiško šelsmo, o kartu ir švelnumo.

Visa tai atėjo iš vaikystės: jis buvo laimingas, mylimas vaikas. Au-go nepriklausomas, darydavo, ką panorėjęs. Turėjo galimybę pats la-vintis.

Savo filmuose jis perteikė gyvenimo džiaugsmą ir laimę. Nors jo paties gyvenime nebuvó vien tik džiaugsmai: išgyveno du pasaulinius karus, patyrė tremtį, jo duktė apako, žmona mirė. Bet filmuose to nesimato: ten tik geri dalykai.

O ar Jums dažnai tenka bendradarbiauti su žmonėmis, besidominčiais V. Starevičiaus palikimu, jo kūryba, filmų kūrimo procesu?

Kreipiasi nemažai žmonių: domisi juo pačiu, nori rodyti jo filmus festivaliuose, domisi ir animacijos studentai, norintys išmokti V. Starevičiaus darbo principų, rašantys baimamuosius darbus. Taip pat daug žmonių nori suprasti, kaip techniškai padaryti V. Starevičiaus filmai.

Užsiimate ir edukacine veikla?

V. Starevičius yra pastatęs filmą „Lapinas Reinikis“ (1930 m.) pagal viduramžių legendą, tai pirmas pilnametrais trimatis animacinis filmas Prancūzijoje. Jau 25 metus važinėjam po mokyklas rodydami jį vaikams, besimokantiems apie viduramžius, parodom ir lėles, paaiškinam, kaip visas surukturta. Taip pat važinėjame po konferencijas, rodome filmus, pasakojame apie juos, Marnės slėnio savivaldybė skiria V. Starevičiaus stipendiją. Mes duodame stipendijai vardą, o savivaldybė pinigus. Anksčiau jis buvo skirta tiems, kurie filmuoja 35 mm juosta, bet dabar tai būna nedžia-nai, tad stipendijos skyrimo nuo-statai turėtų keistis.

Vienas iš stipendijų gavusių stu-dentų atvyko pas mus, atsinešė sa-vi lėlytę ir, ją aprenęs V. Starevičiaus turėtais drabužliais, animavo. Visiems buvo labai smagu: gera, kad vis dar galima dalintis.

KALBĖJOSI
KRISTINA STEIBLYTĖ

Vladislavas Starevičius

Kronika

Geriausio aktoriaus prizas Vladui Bagdonui

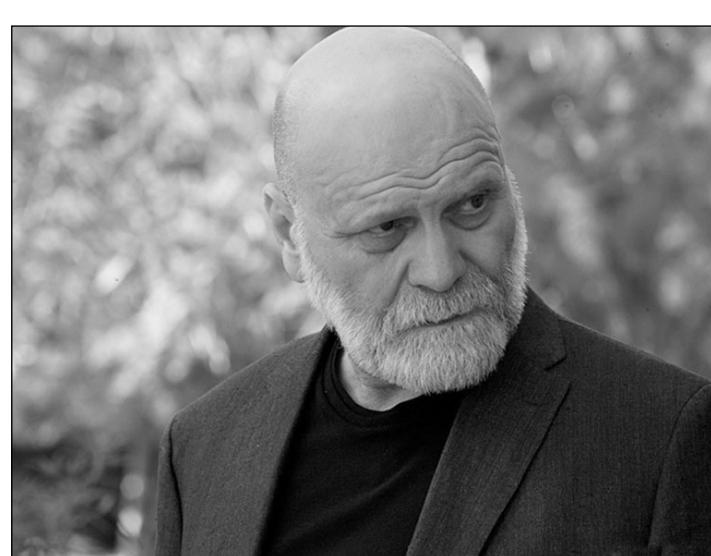
Sekmadienį Šanchajuje baigėsi jau penkioliktą kartą vykės tarptautinis kino festivalis. Žiuri, kuriam vadovavo garsus prancūzų režisierius Jeanas-Jacques'as Annaud, geriausio aktoriaus apdovanojimą skyrė Vladui Bagdonui, suvaidinusių pagrindinį vaidmenį Pavlo Lungino filme „Dirigentas“. Iškart po apdovanojimo ceremonijos aktorius prisipažino Rusijos naujienų agentūrai RIA, kad nelaukė panašaus pripažinimo: „Tai buvo didelis netikėtumas, nes pirmą kartą atlieku pagrindinį vaidmenį kine, garbė gauti tokį svarbų prizą.“

Pavasarį Rusijos ekranuose pasirodės ir Velykų išvakarėse Rusijos televizijos parodytas „Dirigen-tas“ („Dirižor“, 2012) pasakoja kaltės ir dvasinio atgimimo istoriją. Bagdonio herojus yra garsus dirigentas Petrovas, kuris gastrolių Izraelyje išvakarėse sužino, kad ten nusižudė jo sūnus dailininkas. Dirigentas priės daugelį metų išsižadėjo sūnaus, jam buvo nepriimtinis vaikino bohemiskas gyvenimas, narkotikai. Bet Jeruzalėje sutiki sūnaus draugai ir jo priešmirtinis rašteliis priverčia Petrovą susimąstyti apie gyvenimo principus ir vertėbes.

Kitas svarbus filmo „persona-žas“ – oratorija „Mato pasija“, kurios premjera turi vykti Jeruzalėje, „7MD“ INF.

grojant Petrovo orkestrui. Oratorią paraše šiuolaikinės rusų bažnyčios veikėjas – kompozitorius metropolitas Ilarionas (Alfiorovas), Maskvos patriarchate atsakin-gas už užsienio ryšius. Neseniai filmas buvo parodytas Vilniuje, Tarpautinio sakralinės rusų muzikos festivalio programoje.

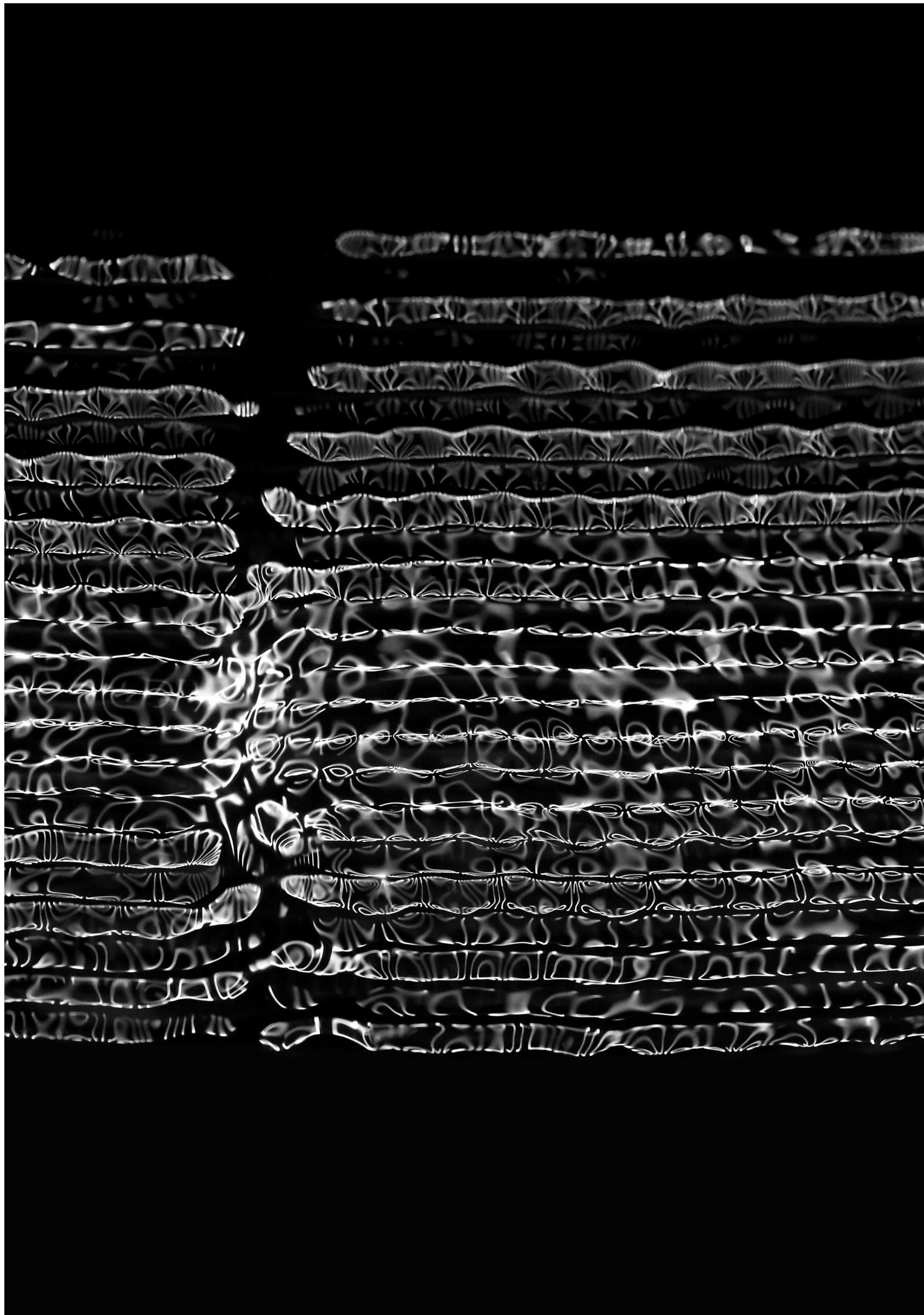
Šanchajaus festivalio prizas už geriausią moterų vaidmenį teko meksikiečių Ursulai Prunedai už vaidmenį filme „Lu sapnai“ („El sueno de Lu“, rež. Robert Kochler). Pagrindiniu festivalio prizu apdovanotas Irano režisierius Khosro Masumi už filmą „Lokys“ („Khers“).

Vladas Bagdonas filmė „Dirigentas“

Meno projektas

Informacija, prieš tapdama materiali, egzistuoja bangų ir virpesių pavidalu. www.atvira.info

RŪTA MICKIENĖ

Kąs: vienas laikraščio puslapis, skiriamas meno projektui. Koks: vaizdinis, tekstinis, fotografinis, kokybiškas, konceptualus. Kam: ieškantiems alternatyvų, kritiškiems, drąsiems. Kur: „7 meno dienos“ – interneto portalas ir laikraštis. Rašykite: 7md@takas.lt, temos laukę didžiosioms raidėmis PROJEKTAS.

Bendri tapybos ir videomeno keliai

Andriaus Zakarausko ir Rano Slavino susitikimas „Artscape“ projekte galerijoje „Vartai“

Edgaras Gerasimovičius

„Artscape“ serijos parodos pri-mena akistatas. Dviejų menininkų, lietuvių ir užsieniečio, kūrinių susitinka vienoje erdvėje, o jų susitikimo motyvas, atrodo, kuratorių greičiau nulemtas intuityviai, o ne konceptualiai. Iprasta, kad akistatoje su nepažįstamuoju suaktyvėja samonės darbas, itariau reaguo-jama į detales ir bendrą toną. Todėl kūrinių, pakliuvę į vienas kito žvilgsnio lauką, atsiduria lyg varžybose, jų tarpusavio ryšys elektrina erdvę ir aiškiai pasimato vėtos, stabdančios srovės cirkuliaciją, kitaip sakant – silposios parodos vėtos. Tokių kūrinių santykį visada įdomu stebėti, ypač kai susitinka jau žinomi autoriai. Taip atsitiko ši kartą, kai „Artscape“ susidūrė tapytojo Andriaus Zakarausko „Išvirkščioji ir geroji pusė“ ir Izraelio menininko Rano Slavino videodarbų rinkinys „Iluizijų išsprakaitavimas“.

Užtenka tik užmesti akį į ekspo-ziciją, kad suprastum, jog autoriai turi nemažai bendro: polinkis į abstrakciją, pasakojimo (Zakarausko atveju figūratyvo) fragmentaciją, kūno reprezentacijos problema. O ir apskritai, judančio vaizdo ir tapybos santykis šiuolaikinėje vizualiosios kultūros teorijoje yra ypač analizuojamas. Kaip teigia šiuolai-kinių medijų teoretikas Levas Ma-novičius perfrazuodamas kino kri-tiką Christianą Metzą, dvi kino savybės, kurios ženklina klasikinio kino tapatybę, yra naratyvas ir ju-dančio vaizdo kūrimas fotografinio atvaizdo pagrindais – tikrovės jam-žinimas juoste. Bet taip buvo iki tol, kol kinas neperėjo į skaitmeninį formatą. Skaitmeninės technolo-gijos atvėrė naujas kino perspek-tivas ir parodė, kad fotografinius atvaizdas ir naratyvas apskritai nė-ra būtini. Dažnai šiuolaikiniame ki-ne (kā jau kalbėti apie videokūrinius) matomas tikras mėgavimasis technologijų teikiamomis vaizdo manipuliavimo galimybėmis. Galima paminėti tokias kino super-žvaigždes kaip Terrence'ą Malicką, Larsą von Trier ar Gasparą Noe, kurių filmuose pasakojima per-traukia abstraktūs vaizdai: frakta-lai, labai sumažinta arba padidinta gamtos organika, spalvomis žaiža-ruojantys kosminiai dujų telkiniai, visatos ir galaktikos arba gryna abstrakcija – maksimalus vizualinis efek-tas, kuris nenurodo nieko, tik save. Kompiuteris neskiria, ar atvaizdas yra fotografinio pobūdžio, ar suruk-tas vaizdo kūrimo programa, todėl jis įgauna tas plastiškumo galimy-bes, kurių iki tol galima buvo pa-siekti tik dailės priemonėmis. To-kiomis aplinkybėmis filmai vis labiau prīmena laike ištęstą tapybos dar-bą, o ekranas tampa pirmine vizu-aline substancija, kurią galima ap-doroti lyg molij ar dažą. Zakarausko ir Slavino susitikimą pamačiau bū-tent kaip šios minties iliustraciją.

Ekspozicija užima tris su puse ga-

Andriaus Zakarausko ekspozicijos fragmentas

lerios salių. Zakarausko „išvirkščios“ ir „gerosios“ pusės kūri-nius skiria siena. Perėjus šias sales patenkama į tamsią erdvę, kur ro-domi Slavino videokūriniai. Dalį sa-lės užima kabina, kurioje rodomas videodarbas „Viskas skubu“.

Reiktu pabrėžti ir tai, kad kalbant apie bendrą tapybos ir kino perspek-tivą susidurama su kompleksiška terminų „animacija“, „filmas“, „vi-deo“, „skaitmeninis atvaizdas“ problematika. Skaitmeninis forma-tas geba iutraukti į save senesnes medijas, bet judančių atvaizdų ti-pus skiria ne medija, o vidinė jų kūrybos logika bei suvokimo tradi-cija – kadro, montažo, pasakojimo, etc. organizavimas. „Video“, „vi-deomeno“ terminai, kalbant apie šiuolaikinius judančių atvaizdų kū-rinius, neretai vartoja inertiskai ir klaudingai nurodo į 7-ojo dešim-tecio videokūriinių (sukurtų video-kamera) tradiciją. Šiaisiai laikais tai, ką iprasta vadinti kinu, neretai ga-lime išvysti galerijoje, o eksperimentus su judančiais atvaizdais – kino teatre ar televizijoje. Todėl terminai „video“ vartoju sąlygiškai.

Suprantama, kad kaip tapybai reikia natūralios šviesos, kuri nei-škreiptų spalvinų tonų sąskambio, taip videoprojekcijai reikia tam-sos, pro kurią šviesos greičiu skrieda-mas vaizdas, atsimučęs nuo ekra-no, pasiekę žiūrovą. Zakarausko drobėse beveik visur matomas me-naomo gylio tamsios dėmės, iš kurių figūrų fragmentai išplėšiami pa-sitelkus spalvą. Dinamiškos figūros ir objektai abstrakcijame fone dub-liuoja, susipina ir dalinasi. Šiame chaose matomas tvarkos, stabilių

formų ir erdvės užuominos, tik ne-begalima pasakyti, ar tai buvusio vaizdo liekanos, ar būsimo vaizdo pradžia. Mūsų žvilgsnis néra pajé-gus užčiuopti vientos savo kūno vaizdo. Galime pamatyti savo ran-kas, kojas, bet ne smilkinį ar ausį. Tam reikia prietaiso – veidrodžio, kurį šiai laikais pakeitė stabilaus fizinio pavidalo neturinčios jo at-mainos – fotografijos ir videome-dijos. Naujosios skaitmeninio veid-rodžio formos geba keisti savo formatą keisdamos ir atvaizdo ko-kybę. Atvaizdo gamyba ir sklaida ne-beprikojus nuo mechaninio žmo-gaus darbo, o remiasi kompiuterio automatismu. Todėl nors savava-liškas atspindys ir gąsdina panašu-mu, jis taip pat verčia suabejoti to, ką atspindi, išvaizdos vientisumu, o tai reiškia ir tapatybės apskritai stabilumu. Zakarausko drobėse figūrų bruozai neakcentuojami, jos vaizduojamos kaip beasmensiai kū-nai, siluetai, kuriuose galima pa-matyti odos ir uniformos liekanas. Apie Zakarausko tapybą galvojau kaip apie fotografinio atvaizdo ta-kumo ir kismo refleksiją tapybos priemonėmis. Figūratyvas lėtai nyksta ir vel išnyra, o šioje pulsaci-joje vis labiau ryškėja kūno kaip abstrakcijos idėja, kūno, kuris pa-smertas būti dvilypis – gyvenamas iš matomas, o jo vidaus ir išorės darna yra tik momentinė iliuzija.

Zakarausko figūrų traktavimas turi ironijos motyvą. Šis grotesko ir karikatūros grūdais abstrakcijai suteikia nerimtumo ir, jei taip galima pasakyti, padaro ją tarsi sieną, o ne atvertą gylį. Be abejio, nesun-ku išsivaizduoti, kad ši ironija –

teoriškai šiuolaikiška, todėl daugelis ši motyvą laikytų kūrinius praturtinančia savybe, bet lygiai taip pat lengva išsivaizduoti ir tai, kad kitą žiūrovą ji gali trikditi ir pasirodyti kaip iprastas paviršutiniškumas.

Rano Slavino videokūriniai dar labiau suprišeina figūratyvą su abst-rakcija, jie – gryna skaitmeninio vaizdo galimybų demonstracija. Kūriniuose naudojamos mokslinės fantastikos, detektyvo, dokumenti-kos žanrams būdingos pasako-jimo formos ir įvaizdžiai, bet filme juos papildo įvairūs netiketi kito vi-zualinio žodynų elementai. Filmas „Viskas skubu“ rodo keturis per-soнаžus juodame fone, jų judesiai yra sinchronizuoti su šunų lojimu. XX a. 8-ajame dešimtmetyje Don-na Haraway pasiūlė mitą apie vi-suomenę iš žmonių, kurių tapaty-bės nebezenklinia fundamentalios skirtys tarp gyvulio ir žmogaus, bio-loginio ir mechaninio, gyvo ir miru-sio, sąmoningo ir instinktyvaus ir pan. Ši fantazmą skatinė nuolatinė vis labiau nepastebima technologijų invazija į žmogaus kūną. Biotechnolo-gijos, genų inžinerija, virtuali rea-lybė – visai tai yra šio mito atspindžiai tikrovėje. „Viskas skubu“ tamsiai-me fone išnyrančios figūros primena perėjimo į sapnų būseną, kai sąmo-nės vaizdiniai susimaišo su dar ne-uzmigusias smegenis pasiekiančias impulsais iš išorės. Ši tranzitinė są-monės būklė surukia skaitmeninį ši-zofrenišką šuns-žmogaus hibrido vaizdinį, primenant apie vis sunkiau apibrėžiamą žmogaus tapatybę.

Būsena tarp sapno ir tikrovės bū-dinga ir kitiems Slavino videokūri-niams. „Ursulimum“ – tai pasako-

jimas apie įvykį po 99 metų nuo dabarties, kuriame žiūrovas pa-kvietas būti berniuko kelionės po gigantišką jo atrastą požeminį architektūrinį ansamblį išdytoju, kur-is, tikėtina, yra trečioji Jeruzalės šventykla. Pastatas primena gyvū-ną, kuris erdvėje juda dalindamas simetriškai lyg kristalas ir taip sukurdamas fantastiškus vaizdi-nius. Girdimi sunkių detalių judē-jimo bei skersvėjo garsai, kurie lydi berniuko kelionę link keistos ener-gijos telkinio. Dievo namai, kurie, pasak Ezekielio knygos, turėjo iškilti senosios šventyklos vietoje Mesijo pasirodymo metu, filme pristatomi kaip jau egzistuojantis, palaidotas da-rinys, labiau primenantis halucina-cinį sąmonės vaizdinį, o ne iprastą architektūrinę struktūrą.

Trečio filmo „Nemigos miesto cikliai“ centre – taip pat būsena tarp budrumo ir sapno. Filmas prasi-deda, kai požeminėje automobilių stovėjimo aikšteliėje pabunda per-sautas vyras. Balsas už kadro klausia: „Kaip aš čia pakliuvau? Aš paklydau mieste. Aš esu miestas.“ Peršautas vyras bando prisiminti, kas jam nutiko iki pabudimo. Am-nezijos istorija kuriama iš fragmen-tiškų Tel Avivo panoramą, perso-nažo judėjimo įvairiaus interjerais ir abstrakčiomis erdvėmis vaizdų. Pasakojime dominuoja stereotipi-niai veiksmo filmo įvaizdžiai: moteris, ginklas, nusikaltimas, persekio-jimas. Žmogus nesuvokia, ar jis miręs, ar gyvas, ar tai tikrovė, ar sapnas. Dar labiau filmo pasakojimą komplikuoja šanchajuje iš sapno pabudusi moteris, kuri telefonu praneša, kad sapne regėjo peršau-tą vyra, kuris blaškosi po miestą bandydamas atgauti atmintį. Sapno sapne ir pasakojimo pasakojime motyvas vyksta nuolat kintan-čiame mieste: jo pastatų sienos išskreipia, paviršiai transformuo-jasi, architektūra griūna ir iš naujo susikonstruoja. Filmas bando at-kurti atminties motoriką, nuolati-nes proto pastangas viską sudėti į vientesią paaiškinamą istoriją: „Ne-migos miesto cikluose“, kaip ir ankstesniuose filmuose, autorius rodo pasaulį, kuriame fantazijos ir tikrovės skirtis pakeiciama lygybės ženklu ir mégaujasi jam atsivéru-siomių vizualumo ir pasakojimo ga-lymbėmis.

Nors Andriaus Zakarausko ir Rano Slavino projektai „Artscape“ parodoje yra konceptualiai atsiesti vienas nuo kito, menininkų kūrinių jautriai dalinasi bendrais bru-ožais ir papildo vienas kitą. Aukšta techninė kūrinių kokybė ir vienetas parodos vaizdas leidžia minčiai neklidomai keliauti asociacijų grandinėmis ir atveria bendrą tapybos bei videomeno sąjungos po-tencialą.

Paroda veikia iki liepos 21 d.
Galerija „Vartai“ (Vilniaus g. 39, Vilnius)
Dirba antradienį–penktadienį 12–18 val.,
šeštadienį 12–16 val.

A. VALIAUGOS NUOTRAUKOS

Nepataikaujantys

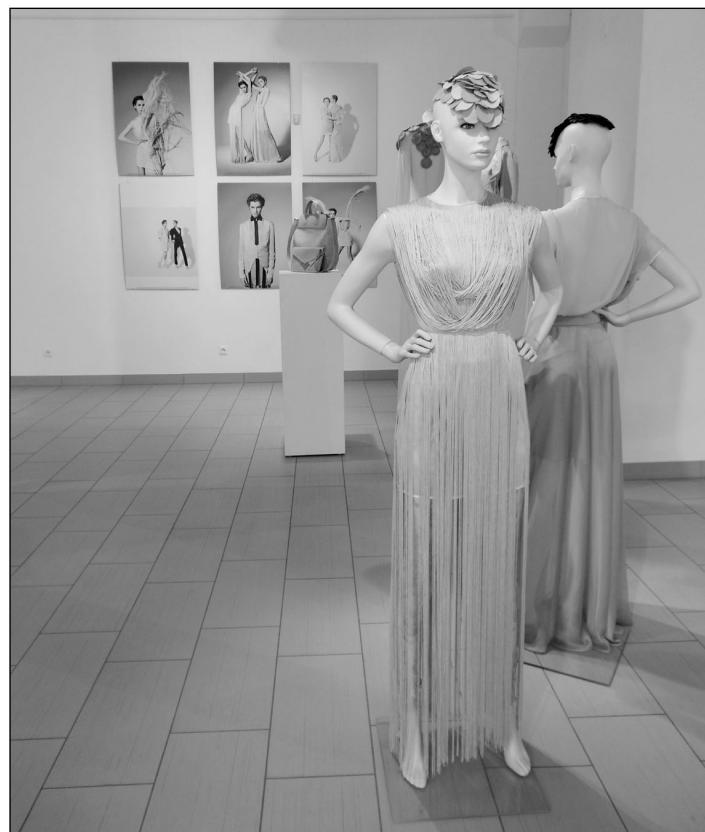
ATKELTA IŠ 1 PSL.

Vilniaus dailės akademijos Grafinio dizaino katedros „Facebook“ profilyje). Verta paminėti, kad „ArtCar“ judėjimas prasidėjo dar 7-ajame dešimtmetyje JAV. Pagrindinė šio judėjimo idėja – automobilių pateikti kaip meno kūrinį. Tokiame projekte 1979 m. yra dalyvavęs ir garsusis poparto atstovas Andy Warholas, pristatęs savo laiku vizualiai išskirtinį BMW „ArtCar“ automobilį.

Daugelio žiūrovų dėmesio susilaikusi dinamiška, besimainanti videoprojekcija aiškiai iliustruoja, kad jaunujų kūrybinės idėjos yra laukiamos ir funkcionaliai pritaikomos versle, taip formuojant meno ir verslo sąsajas. Skaitmeninėmis technologijomis, dizaino žiniomis pagrįstas kūrybiškumas igauna svori. Tokia meno ir verslo sintezė leidžia kurti darbo vietas.

Kitą manę sudominusią „Meno celių“ ekspoziciją aptikau pirmame Titaniko aukštė. Meno aspirantės Rūtos Mickienės projektas – internetinė televizija www.atvira.info – pritraukė nemažą miniai smalsių žiūrovų. Projekto autorė darbe paudojo ir vizualizavo radijo stočių nuolat transliuojamą „tuščią“ triukšmą, plynintį tarp realiai esančių, turiniu užpildytų radijo stočių. Nepanaudota garsinė informacija. Rūtos Mickienės darbe igavo vizualinę formą, pristatyta projekto plakatuose. Gretimai esantis Monikos Pečiulytės projektas „J.S.U.N.“ (Jupiteris, Saturnas, Uranas, Neptūnas) papildo garso vizualizacijos temą. Monikos projekte didžiųjų saulės sistemos planetų skleidžiama ir kosminiu stočių „gaudoma“ garsinė informacija igauna vizualų pavidalą. Planetų garsų vizualizacijos projektuojamos ant ore kabantį juodo kubo, o šviečiančiose informacinėse lentose lankytos galii susipažinti su išsamia vizualiai pateiktą informacija apie planetas. Grafinės planetų skleidžiamų garsų vizualizacijos išgautos naudojant atvirą kodo „NodeBox“ programą. Sukurta ambicingos Belgijos grafikos dizainerių komandos „NodeBox“ leidžia atskirai reikšmei priskirti tam tikrą vizualinę išraišką. Šia prasme Monikos darbas turi sąsajų su Carsteno Nicolai paroda „Pionier“, veikusia Šiuolaikinio meno centre, Vilniuje.

Projektą, skatinantį apmąstyti laiko savybę ir individualų trukmės patyrimą, radau šalia tapytojų darbų „Titaniko“ 2 a. parodų salėje. Čia iškurdintas Monikos Račauskaitės diplominis darbas „Laikas ir popierius“. Tai konceptualus projektas, jungiantis ir analizuojanties kiek paradoksalų laiko kaip gyvenimo tėkmės simbolį ir popierių kaip materialią, tačiau laike itin traipią materiją. Popierius, tokis neatsparus ir pažeidžiamas, autorės projekte tampa pagrindiniu elementu, vizualiai išreiškiančiu valandų, dienų, mėnesių, metų tėkmę. Projekte siekiama kelti klausimus ir kartu siūlyti atsakymus, susiju-

Birutė Simokaitytė. „Simbolis. Plaukai“. Vadovė Jolanta Talaikytė

sius su subjektyviu laiko pojūčiu žmogaus būtyje. Projektas susidea iš trijų popierinių, tarpusavyje skirtingu ir kartu panašių objektų. Pirmasis objektas – „laiko kamuolys“, sudarytas iš popierinės juostos, kurioje atspausdinti dienos, mėnesio, metų ištartų žodžių kiekiečių atitinkmenys. Kitas objektas – kalendorius, praradęs iprastą formą – skaitmenų ir mėnesių pavadinimų matricą. Autorės kalendorius – tuščiavidurė sfera, iš kurios žiūrovas gali traukti juosteles su dienų skaičiais. Trečiasis objektas – knyga su iškiliuoju tekstu, sekurta iš permatomo kalkinio popieriaus. M. Račauskaitės darbas, keliantis būties laikiškumo, akimirkos trapumo klausimus, skatinantis žiūrovą mąstyti ir ištrauktį i projekto eiga, tam-pa artimas erdviniams, abstraktiems, daugiaprasmiams Taivano menininkės Mia Liu kūriniams iš popieriaus.

Dar viena „Meno celių“ dalyvė Kotryna Ščibokaitė kitaip pažvelgė į popieriaus ir spausdininės knygos prasmių problemą. Projekte „Planttekstas“ autorė, naudodama materialią knygos formą, siekia atskleisti spausdininės knygos virtualias galimybes. Ji guldo knygą į augančią, žole apželdintą lentyną-padėklą kartu su ropojančiomis skruzdėmis ir visą konstrukciją palieka kyboti ore lyg ant smagų sūpuoklių, išjūdindama nusistovėjusias, šabloniškas knygos kaip objekto bei teksto suvokimo prasmes. Idomu, kad autorės knygoje neįprastai susiūpina enciklopedinis botanikos žodynus ir Alfonso Andriuškevičiaus poesija, prisotinta „augalinių“ motyvų judėjimo, šakojimosi, vešėjimo įvaizdžių.

Netikėti absoliučiai priešingų tekstų susipynimai provokuoja, surūpia unikalius prasminių ryšius, netikėti absoliučiai priešingų tekstu susipynimai provokuoja, surūpia unikalius prasminių ryšius,

praturtina ir treniruoja skaitančiojo mąstymą. Neatskiriamą projekto dalis – projekcija, vizualizuojanti knygos prasmių sklaidos tinklą. Tiekn knyga, tiek projekcija – neat siejamos projekto dalys, iliustruojančios, kaip teksto skaitymą galima praturtinti ar pakeisti teksto suvokimu.

Kartu su „Meno celių“ atidaryta ir „Jaunojo dizainerio prizo 2012“ konkursu laureatų paroda. Iš 70 konkursui pateiktų darbų vertinimo komisija išrinko 6 geriausių. Baigiamieji bakalauro studijų projektai buvo vertinti 3 kategorijose – Mados dizaino, Produkto ir industrijo, Grafinio dizaino ir komunikacijos. Apžvelgiant parodą akivaizdu, kad absolventai su džiaugsmu imasi spręsti „sunkius“ dizaino uždavinius, nebijo nepatogū, rizikingu temu ir ieško netradiciinių, inovatyvių sprendimų, logiškai ir profesionaliai sprendžia aktualias kultūros, mokslo, socialinės plotinės problemas.

Mados dizaino kategorijoje pagrindinį prizą laimėjo Monikos Klupšaitės 2012–2013 rudens–žiemos (ready-to-wear) moteriškų drabužių ir aksesuarų kolekcija „Paradokas“. Kolekcija užburia harmoningu iš pirmo žvilgsnio nesuderinamum, skirtingų audinių, tekstūrų, dekoru elementų naudojimu. Autorė domino aplinkoje, kasdieniame gyvenime, gamtoje vyraujantys neatitikimai, kitimas, priešpriesės bei jų gebėjimas tarpusavyje taikliai harmoningai sugyventi. Kolekcijoje ji analizavo parodokus keturiais aspektais: per audinius, drabužio konstrukciją, vizualumą ir assortimentą. Kolekcija įtinka, kad autorė puikiai susitvarė su išskeltu ambicingu tikslu.

Intriguoją ir dėmesį traukia Birutės Simokaitytės moteriškų dra-

bužių kolekcija „Simbolis. Plaukai“. Autorė, pasitelkusi plauko simboliką, sukūrė savitą dekoru principą, interpretavo plaukų įvairose faktūrose. Plaukus primenantys nériniai švelnai glūnda prie elegantiškų, lengvų, plazdančių suknelių, nevaržomai raganiškai krenta kūtų kuokštais modeliui judant, pūpsu smagiomis garbanėlėmis suknelių skvernuose ar puošia rankoves. Visiškai priešinga romantiškai B. Simokaitytės kolekcijai, ironiška, skatinanti perkainoti drabužio funkcijas – Sandros Ajutytės moteriškų drabužių kolekcija „Suvaržmai“. Dizainerė žaidžia formomis, faktūromis, ieškodama specialiai nefunktionalaus, judeisius varžančio, kūną varginančio, tačiau maksimaliai estetiškai patraukliai atrodančio apdarо variaciją. Netikėtose, netinkamose drabužio vietose atsirandantys gofruoti paviršiai atrodo patraukliai, bet ne patogiai. Autorė savo kolekcija skatiniai klausiai, ar drabužis tarnauja žmogaus kūnui jam padėdamas, apsaugodamas, ar kūnas tarnauja drabužiui tapdamas jo kaliniu, be laisviu.

Produkto ir industrijo dizaino kategorijos absolventų sprendimai buvo tradiciškiausiai. Pagrindinį prizą laimėjo Kristinos Kakaraitės dantų atspaudų modelių skeneris „XYZscann“. Absolventė ši skenerių kūrė bendradarbiaudama su užsakovu. Diplominis darbas žavii preciziška atlaimo technika, apgalvotas sprendimais, labai palengvinčiais odontologų darbą.

Inovatyvius sprendimus pateikė Grafinio ir komunikacijos dizaino kategorijoje kuriantys absolventai. Jų darbai aiškiai įrodo, kad dizaineras jau seniai nebéra liaudžiai patraukiantis menas. Dizainas tarpas tarp meno ir mokslo, peržengęs ribas virsta hibridiniu menu, apimančiu dizainą, technologijas ir funkciją. Komunikacinius dizainas vis dažniau išlenda iš išprastinių jam nustatytų ribų, dažnai priartėja prie vaizduojamojo meno, filmų, muzikos.

Petro Navicko komunikacinių dizaino projektas „Individualizuoti socialiniai kodai“ pelnytai laimėjo pagrindinį prizą. Vilniaus Grafinio dizaino katedros absolventas, pasitelkęs skaitmenines technologijas, sukūrė planšetiniams kompiuteriams pritaikytą internetinę aplikaciją, gebančią generuoti kelis milijonus skirtinų kodų. Aplikacijos naudotojai gali susikurti asmeninį herbą iš apie save pateiktos informacijos (lytis, amžius, išsilavinimas, sciimyninė padėtis, pomėgiai ir kt.). Vartotojo pateikta informacija išreiškiama grafine raiška, o programos sugeneruotu asmeniniu herbų galima dalintis su draugais interne.

Kitas komunikacinių dizaino projektas, atsiadarus finansavimui, galėtų būti pritaikytas realiai Lietuvos veikiančioms kompanijoms ar institucijoms. Jonės Aleksiūnai-

tės konceptualus projektas „Vartotojas – identiteto kūrėjas“ analizuojia vartotojo ir kompanijos komunikacijos galimybes. Autorė sukūrė modernaus meno muziejaus identiteto koncepciją. Tai individualizuotas produktas ir dinamisko, nuolat kintančio identiteto sistema kompanijai. Iki lankytojo vizito buvusi pilka ir beveidė muziejaus erdvė, naudodama apie lankytojų surinktą vizualinę informaciją, sugeneruoja unikalų identitetą. Tokiu būdu lankytojai nesąmoninėti iš savęs, „per save“ surinkia laikiną meno kūrinį, kuris tampa išskirtiniu vaizdiniu, formuojančiu identitetą muzieju.

Monika Janulevičiūtė projektu „Asmenybės protokolas“ sprendžia dar XX a. pradžioje JAV sociologo C. Hortono Cooley pradėtus gyvidenti ir iki šiol aktualius fenomenologinius savęs suvokimo ir pristatymo visuomenei klausimus. Grafinio dizaino absolventė tampa savo pačios projekto centrine ašimi. Autorė pristato užfiksotas savo vaikystės atkarpas, naudodama asmeninius daiktus. M. Janulevičiūtės projektas leidžia pačios autorės atmintyje išlikusius artefaktus su jungti į savo tapatybės raidos etapus, nagrinėjant santykius su aplinka ir visą sukauptą informaciją panaudoti tapatybės „augimui“. Vizualinės medžiagos rinkinį papildo komentarai apie įvaizdžių ir socialinių „kaukių“ reikšmę šiuolainėje kultūroje.

Kitas realai pritaikomas ir praktiskai naudingas, informatyvus projektas yra Dmitrijaus Jakovlevo mobiliųjų aplikaciją – virtualus muziejus „Nematyta Klaipėda“. Naudojant aplikaciją galima pasirinkti vieną iš trijų siūlomų režimų: žemėlapio, informacinių ir stebėjimo. Idomiausias ir geriausiai pavykš – stebėjimo režimas. Miesto svečiams jis suteikia galimybę matyti buvusius pastatus dabartinės vietoje, nubrėžiant buvusių pastatų grafinės formas ir išklausant trumpą informatyvų tekstą apie konkrečią vietą.

Apibendrinant „Meno celių 2012“ ir „Jaunojo dizainerio prizo“ konkursu laureatų parodas, reikia paminėti, kad apžiūrinėjant ir vertinant bendrą ekspoziciją malonai nuteikė preciziškai, tiksliai atliki scenografių darbai, koncepcinius skulptorių kūrinius, drąsios architektūrų idėjas. Akademijos absolventai savo darbais lavina visuomenę, nepataikauja publikos skoniui, o jų ugdo. Akivaizdu, kad šiai metais jaunuju profesionalu derlius yvairus, o visos parodos kontekste drąsiausi, inovatyviausi ir kartu patys beprotiškiausi (galbūt todėl tokie patrauklūs ir gausybės žiūrovų sunaukė) yra dizaino absolventų projektais. Ar tai reiškia, kad dizaineriai Lietuvoje pagaliau lygiomis teisėmis stoja į jam skirtą vietą šalia kitų meno krypčių? Ši klausimą palieku atvirą. Laikas parodys.

Visi esame pornografai

Krystianas Lupa apie teatrą ir valdžią

Praėjusių savaitę žymūs Lietuvos teatro veikėjai parėmė naują politinį judėjimą „Lietuvos sarašas“. Taip sutapo, kad praėjusios savaitės pabaigoje „Gazeta Wyborcza“ išspausdinė pokalbių su žymiu lenkų teatro kūrėju Krystianu Lupu. Krovos Senajame teatre jis pradėjo repetuoti „Sapnų miestą“. Tai bus nauja legendinio spektaklio, kurį Lupa sukūrė 9-ojo dešimtmečio viduryje, versija. Spektaklio pagrinės – austrų dailininko Alfredo Kubino (1877–1959) knyga „Kitas pusė“ („Die Andere Seite“, 1909), priskiriamą prie originaliausių XIX a. pabaigos – XX a. pradžios literatūros kūrinių. Knygos herojus – dailininkas, išsiroges į paslaptinę Sapnų karalystę, kurią Tolimuosiuiose Rytuose įkūrė jo vaikystės draugas. Joje randa prieglobstį visi, kam svetima progresos idėja. Bet egzotiškas nuotykis dailininkui virsta košmaru. Paaškėja, kad Sapnų karalystė – tai totalitarinė, despotiška valdoma šalis. Interviu teatro kritikui Romanui Pawłowskiui Lupa daug kalbėjo apie Lenkijos politinę situaciją. Manome, kad režisierius mintys aktualios ir mūsų kraštams. Interviu spausdiname sutrumpintą.

Po dviešim kelių metų grįžtate prie Alfredo Kubino romano. Kodėl jis vėl aktualus?

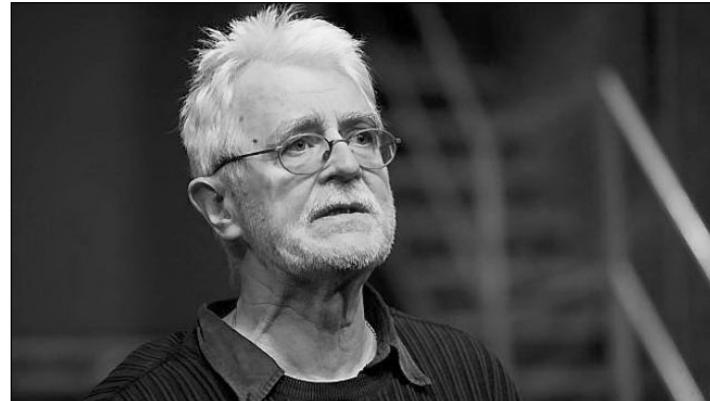
Kai pirmą kartą inscenizavau „Kitą pusę“, žavėjaus Jungu, traktauau tą tekstą kaip individuacijos istoriją, t.y. procesą, kai individuas pažista slaptą savo asmenybės puses ir tampa sąmoningu, kūrybingu savo raidos partneriu. Dabar manė labiau domina utopijos ieškanti mikrobendruomenė. Noriu paklausti, koks pažadas glūdi už sąmonės sekurėti naują valstybę, naują žmogaus siekiams artimesnę tikrovę? XX amžius atskleidė pavoju, kurie slepiasi už pernelyg skuboto tikėjimo kitokio pasaulio galimybę. Dabartinė realybė pradeda kelti dar didesnį nerimą. Sią akimirką gyvename sapno karalystėje.

Kodėl?

Valstybės struktūrose mūsų tikslai ir vektoriai tampa neaiškūs. Išnyksta net regimybė, kad valstybės ir piliečio dialogas žymi kažkokias kryptis. Plečiasi nenuspėjamasis pornografinis politinis spektaklis, įtraukiantis piliečius į kažkokį sąmyš. Pagreitį igyjančiame abipusio kompromitavimo transe ištirpsčiai svarbių problemų matomumas, bendro siekio aistra, statymo džiaugimas, kuris būtinas visuomenės sveikatai ir bendruomenės prasmės pojūčiu. Tame pornografiniame politiniamo spektaklyje auga ligūstas politikų valdžios troškimai. Savo ruožtu politikai, spaudžiami pavojaus tapti juokdariais, vis labiau infantiliškai bando tą troškimą užmaskuoti.

Netikite valdančiųjų misija?

Politikai tik apsimeta, kad igy-

Krystian Lupa

vendina misiją. Kalbu apie visus politinio gyvenimo dalyvius. „Piliečių platforma“ (Lenkijos valdančioji partija, – red.) valdžios poreikį slėpia po modernizacijos idėja, dešinioji opozicija ji maskuoja meile Lenkijai. „Teisės ir teisingumo“ (Jaroslawo Kaczyński partija, su-trumpintai PiS – red.) meilė Lenkijai jau tokia nemumaldoma, jog partija privalo turėti valdžią, kad išgelbėtų šalį nuo apokalipsės. Niekas net neužsimena, kad valdžia yra gilius jų prigimties dalis.

Kuo bloga valdžia?

Niekuo, valdžios troškimas natūralus, bet kuo toliau juda mūsų civilizacija ir kultūra, tuo labiau valdžios poreikis slepiamas ir melaginas. Iš žmogaus, kuris imasi tarnauti valstybei, reikalaujama brandumo. Tai reiškia, kad iš jo reikalaujama suvaldyti egzotiškas ir infantiliškas pagundas, o kartu suvokti, kad visuomenės problemos jam tikrai rūpi, kad modernizacija ar patriotizmas iš tikro yra jo idėjos. Tai – ilgai trunkantis, nuoširdus kokio noris iššūkio igyvendinimas, kuris leidžia igyti kompetencijos. O ne jos regimybės, kaip kad dabar Lenkijoje.

Robertas Musilis rašė „Žmoguje be savybių“, kad kuo didesnė visuomenės ir civilizacijos raida, tuo labiau iššūkiai peraugia individų. Dabar ne tik žmonėms, bet ir institucijoms vis sunkiau atitiki šiuolaikinį pasaulį. Užlieja begalė reikalavimų, o mes, užuot pabandė atsakyti į iššūkį, slepiame nekompetenciją ir naudojame anachroniškas valdžios vykdymo technikas. Valdžios aparatas visada viena dieina atsilieka, jis nespėja net iš pasikos tam, ką surukia žmogus.

Valdžia yra anachronizmas?

Anachroniškas yra žmonių, kurių prie jos prisegti, požiūris. Tai blogiausia. Nuo tada, kai politikai tapo profesionalais, užuot tobulinę valdžios techniką, jie vis keičia ją į blogesnį. Ties XIX ir XX a. riba valdžios igyvendinimo problemomis užsiemė humanistai, kurie rūpinosi ne pasaulio, o savo vidine raida. Joks profesionalus politikas dabar niekad nepriims tokio iššūkio.

Kaip šis procesas pasireiškia kultūroje?

Mano nusivylimas ir visiško ne-susikalbėjimo jausmas auga nuo se-

no. Reikėtų pradėti nuo banalybių, kad valdžia neužduoda sau esminį klausimą, kaip toje ypatingoje situacijoje tapti kultūros raidos partnere. Vis dėlto kultūra tai kitoks iššūkis nei transportas ar ekonomika. Kultūra ir pirmiausia menas, kuris yra kultūros avangardas, aplenka tikrovės raidą. Kultūros poveikis pasireiškia tuo, kad žmogus neatsilieka, nėra jি užklupus naujovių autsaideris, ji leidžia tas permanentas nustatyti ir aplenkti. Prieš dviešimt metų, kai Lenkijoje prasidėjo didžiosios permanentos, kai mus užliejo laisvę, man padarė didelį išpūdį Tadeuszo Kantoro pasisakymas apie naujajį valdančiųjų elitą. Kantoras sakė, kad užgniaužęs kvapą klausési, ką sako laisvosios Lenkijos politikai, iš kurių laukėme tiek daug. Tada premjeru tapo ne bet kas, o Tadeuszas Mazowieckis – tikras elitas. Kantoras sakė: „Klausiau jidėmai, bet nė vienas iš tų politikų neištarė žodžio „menas“. Jie to pasigailės, jie dėl to pralaimės.“

Ar Kantoro nusivylimas nesusijęs su tuo, kad Liaudies Lenkijos valdžia ji labai globojo?

Galima padaryti išlygą meniniams Kantorės egotizmui, bet šis sakiny kažkuo pranašiškas ir jo negalima apeiti. Kantoras atkreipė dėmesį, kad galime kažką nesugražinamai prarasti. Taip buvo XX a. pradžioje, kai radosi naujos maištingos santvarkos, tada grėsmę kultūrai kėlė valdžios puikybė. Šiandien tokis pat pavojingas yra panikos momentas, kai pasijunti lylgūstamie laive ir meti nereikalingą balastą. Kultūra suvokiamā kaip antraičių problema, paklūstanti finansiniams imperatyvams.

Ekonominė krizė – iššūkis visiems sektoriams, ko gero, kultūra negali būti išimtis, ji turi reformuoti.

Žinoma, pasaulis keičiasi, verta klausti, ar komunizmo laikais užaugintos struktūros funkcionuoja teisingai, ar netapo negyvomis formulėmis, galima pagalvoti apie geresnį jų funkcionavimą. Vis dėlto negalima diskutuoti laikantis tik ekonominėmis kriterijais. O taip yra šiu dienų Lenkijoje. Politikų ir už kultūrą atsakingų valdininkų vaizduotė juoda tik ta viena linkme. Šie žmonės nedalyvauja svarbiose diskusijose apie meną, jie neįsaugo į kultūrinių permanentų problemos.

Ką turite omenyje?

Pavyzdys gali būti diskusija apie Varšuvos Dramos teatrą („Teatr Dramatyczny“). Miesto viceprezidentas nesenai priekaištavo kūrėjams, taip pat ir man, kad blogai išnaudojame didelę teatro salę, kurioje tiek daug vietų ir kuri idealiai tinkia tokiems ir tokiems pastatymams, o mes ją perstatome, mažiname salę, virš jos statome kitą, dėl to patiriamą finansinių nuostolių, kurių sau teatras negali leisti. Valdininkas nesupranta, kad meno kalba keičiasi, kad vadinamoji itališka scena – plunksna žiūrovų salė su pakeltu scenos podiumu – tapo anachronizmu. Parasyži, kur esą galioja pasiūtęs kapitalistinis mechanizmas, trys didieji teatrai – „La Colline“, „Théâtre de la ville“ ir „Odéon“ perstatyti ir vietoj itališkos žiūrovų salės buvo pastatytos amfiteatrinės. Praradę kažkiek žiūrovų vietų jie tapo šiuolaikiškais teatrais, kur gali rastis naujas ryšys su žiūrovu. Beje, tai visai ne eksperimentiniai teatrai! Teatro erdvės pokyčiai – visai ne menininkų prasimyamas, o kultūros procesas, ir valdininkas, atsakantis sostinėje už kultūrą, turi apie jį žinoti.

Ko Jūs, teatro kūrėjas, laukiate iš politikų?

Kad būtų labiau pasisukę į kultūros pusę. Kultūra ir užsienio reikalai – tai dvi nepaprastai subtilios valdžios veiklos sritys, kurios lygakluso popierėlis rodo komandos kokybę. Reikalauja avangardinių sugerbėjimų. Galima išgyventi, kai trūksta pinigų, bet negalima, kai vyriausybės priima paviršutiniškus ir rizikingus sprendimus, visiškai neįsigilinusios į esmę.

Tačiau sunku prieštarauti teiginiui, kad lenkų teatras klesti. Įrodymas ir Jūsų spektaklių sėkmė Maskvoje – vienoje pasaulinio teatro sostinėje. Tai vyksta nepaisant krizės, klaidinę sprendimų ir biudžeto skylių.

Sutinku, vyksta labai daug, teatro santykiai su visuomene, jaunaja karta – fantastiški, panašiai ir vaizduojamųjų menų. Kad ir kas atsiktų, kad ir kokių klaidų pridarytų vyriausybė, ji meno neužmuš. Bet vyriausybė gali sunaikinti potencialus jo klestėjimo rezultatus, deformuoti arba paralyžiuoti jo raidą.

Lenkijos miestuose auga nauji muziejai, koncertų salės, teatrai. Investicijos mūsų negelbsti?

Nepaisant investicijų, mūsų dvainis gyvenimas šiai akimirkai skurdus. Kultūra persikėlė į postindustrienes erdves, didžiuojasi miestu pakraščius. Ties XIX ir XX amžiuje riba, kai gime utopiniai projektai, buvo kitaip. Berlynas Muziejų sala ar Vienos Muziejų kvartalas gime iš bendrų daugelio žmonių pastangų. Jie norėjo pakeisti Europos miestų įvaizdį, kad šalia bažnyčios ir turgavietės centre atsirastų vieši kultūros kompleksai. Apleistos kultūros sa-

los statyba tada vyko daug energingiau nei dabar, nes ji buvo ne vienos galvos *idée fixe*. Dabar nema-tau politikų, kuriems kultūra būtų dvasinis poreikis. Dažniausiai jie išgvendina svetimus sumanymus, kad parodytų, jog tai jiems nesvetima. Bet tarp „tai man nesvetima“ ir tikros, sieloje gyvos idėjos – didelis skirtumas.

Visada pasigirs argumentu, kad turime užsidirbtį, kad reikia nugalėti atsilikimą, o visuomenė – neturtinga ir mes sau negalime leisti tokios kultūros, kokią turi prancūzai ar vokiečiai.

Taupyti kultūros saskaita neapsimoka. Dabar žinome, kad mieštai, kurie yra gyvi kultūros centrai, daug greičiau vystosi ekonomiškai, šia tema parašyta daug gerai pagrįstų moksliinių darbų. Vadovavimas ir sėdėjimas ant tradicijų ne-pažadins naujo gyvenimo.

Ar jaučiatės ekonominiu šalies lokomotyvu?

Hm... Kodėl ne? Negaliu atskirti jausmo, kad visuomenėje egzistuoja ypatingi ryšiai, kažkas panaušas į kraujotakos sistemą, kurioje kultūra vaidina krauju, nešančio gyvybei būtiną deguonių, vaidmenį. Kai ši sistema sumenkinama arba į ją žiūrima iš aukšto, organizmas pradeda blogai funkcionuoti. Paklausime, kodėl Lenkijoje nuolat kas nors stringa? Kodėl nuolat atsiranda skylių? Vos tik užlopoma viena skylė, atsiranda kita. Néra raidos, valstybės navigacijos, tik lopymas.

Viskas tik todėl, kad apleista kultūros sfera?

Žinoma, ne tik. Per ilgai mūsų situacija rėmėsi siūbuojančia pusiavysyra tarp dviejų politinių jėgų. Dabartinė politinės scenos polarizacija ir opozicijos demonizavimas pridengė visas kitas problemas, dar visur juntama traumą sukelianti neapykanta, ir makromechanizmuose, ir žmonių sielose. Tai nera gerai valdžiai.

Ką jaučiate, kai skaitote apie Smolensko berželį? (Turimas omenyje beržas, į kurį esą atsitrenkė Lenkijos politinė elitą į Katynę skraidinės lėktuvės neteko sparne. Po šių beržų renkasi žuvusiųjų artimieji, jis iškaltas atminimo monetėje, numatytais įamžinti paminkle aukoms, o vieno Jaroslawo Kaczyński šalininkų eilėraštyje buvo pavadintas šėtonu, – red.)

Keista, kaip toli galime nueiti. Nuolat maištaujame prieš tą absurdą, kad vėl iš naujo jį prarytume. Visi esame pornografai, maitinės mūsų valdžios iškrypimui pornografija. Nesutinku, kad šis absurdas yra žiniasklaidos varomoji jėga, juk esame jos žiūrovai ir skaitytojai, juk nuo mūsų priklauso, kokį pasaulio vaizdą mums parduoda.

Tarnaitės ir jų tarnai

Krësle prie televizoriaus

Sekmadienio vakarą „Lietuvos rytu“ televizijos laidoje „24/7“ vedėjas Edmundas Jakilaitis į studiją pakvietė du naujo politinio judėjimo „Lietuvos sarašas“ iniciatorių Darių Kuolį ir Valdą Vasiliauską. LNK ir LRT šią judėjimą akivaizdžiai netyli, tad buvo įdomu iš pirmų lūpų išgirsti apie jo tikslus. Kai supratau, pagrindinis „Lietuvos sarašo“ tikslas – tarnauti Lietuvai. Kuriamo pagal panašią į Sajūdžio schemą iniciatorių ir tikslus formulavo panašiai. Tik Sajūdis norėjo šalį išvaduoti nuo okupantų, o „Lietuvos sarašas“ – nuo visko, kas mums iki šiol trukdo būti laisviems. Tikslai kilnūs ir gražūs, kitas klausimas, kas juos įgyvendins. Nuo pat pokalbio pradžios laidos vedėjas (beje, nuosekliai ir sėkmingai puoselėjantis pusiau prasčio, pusiau cinikiniu įvaizdiu) uždavinėjo pašnekovams tą patį klausimą, į kurį abu dvejojo atsakyti. Tai klausimas apie teisėją Neringą Venckienę. Ar ji bus „Lietuvos sarašas“? Ar ja prisidengė garbūs vyrai nori patekti į Seimą? Būdamas naivus žmogus, aš vis laukiau, kad saviaugos instinktas dar suveiks ir judėjimo iniciatorių atsiribos nuo šios veikėjos. Atsiskito atvirkšciai. Pokalbio pabaigoje Kuolys su Vasiliauskų ēmė šlovinti poną Venckienę, sakyti, kad jiems būtų tik garbė, o Vasiliauskas dar keliskart pakartojo, kad žavisi šia moterimi. Suabejojau dėl savo moterų žavesio suvokimo, bet ne tai svarbiausia. Pabandžiau išsivaizduoti

ti poną Venckienę tautos tarnaitės vaidmenyje ir neužteko fantaziros. Užtat puikiai išsivaizdavau intelektualus Kuolį ir Vasiliauską, aptarnaujančius poną Venckienę.

Laukti ilgai nereikėjo. Antradienio pavakario žiniose per LTV teiseja pareiškė, kad „Drąsos kelias“ susilies su „Lietuvos sarašu“. „Panorama“ šito pareiškimo jau neliiko, vedėja pasakė aptakią fraze apie tolesnę teisėjos politinę veiklą. Kai intelektualas Kuolys laidoje „24/7“ tvirtino, kad žiniasklaida supaprastina tikrovę, jis buvo visiškai teisus, juolab kad per pokalbių trumparam nutraukusių reklaminę pertraukę buvo rodoma lietuviškos degtinės reklama. Ji teigė: „Čia mūsų Lietuva ir čia mums gera!“ Kita vertus, nustumdamą į pašalius besirandanti judėjimą, žiniasklaida daro mums visiems meškos paslaugą. Skriaužiamų tarnų juk visados gaila, tiesa?

Julijos Latyninos laida radijuje „Echo Moskvą“, kuria šeštadienio popietę rodo ir „RTVi“, šiekart beveik visa buvo skirta žurnalistės įspūdžiams iš Lietuvos – „mažos, gana skurdžios demokratinės šalies“. Nepriklausomybė atgavusios Lietuvos istorija jai pasirodė liūdnai ir suteikė galimybę pakalbėti mėgstama tema – apie visuotinius rinkimus. Mat Latynina visuotinėje piliečių teisėje balsuoti ižvelgia didžiausią grėsmę Vakarų demokratių, nes nedirbantys ir iš pašalų gyvenantys šių šalių piliečiai balsuoja už populistus (vienos seiminių biografijoje prie jos pomėgių taip ir parašta: „bendravimas su paprasčiai žmonėmis“) ir taip griauna natūralią šalies raidą. Nors iš XX a. lietuvių istorijos apžvalgos, kurią pateikė laidoje Latynina, buvo galima suprasti, kad aktyvi sovietų valdžios ir prezidento Putino oponentė bendravo beveik išsimtinai tik su lietuvių konservatoriais, o šie jai bandė pakabinti ant ausų daug mašaronų ir net papasakojo apie Algirdo Brazauską „bufetininkės“ privatizuotą viešbutį. Latynina puiškiai suprato, kas iš tikruju vyksta Lietuvoje. Ir kodėl po Sausio 13-osios tauta išrinko Brazauską, ir kaip Rusija bando veikti mūsų ekonomi-

nus procesus, kas labiausiai pasipelnė iš Valdovų rūmų statybos ir net kodėl lietuvių fizikai gamina paklausius visame pasaulyje lazerius... Klausydamas Latyninos (laidos tekstą galima rasti radijo „Echo Moskvą“ tinklalapyje), supratau, kad niekad nesugebėsiu taip kaip ji pasižiūrėti į mažą skurdžią demokratinę šalį, kurioje gyvenu. Kiekvienoje mažoje šalyje yra daug niuansų, kurių net išmintingiausias stebėtojas nepamatys. Tie niuansi, beje, ir yra skirtumų tarp JAV ir Europos kino pagrindas.

Kai neturtingi lietuvių stengiasi imituoti Holivudą ir kuria filmus apie kilnus plėšikus, lenkai sugeba į save pasižiūrėti daug ironiškiau. Tomaszo Drozdowiczaus 2007 m. juodoji komedija „Kailis“ (LTV, 30 d. 21.35), man regis, apie mus pasakydau daugiau nei bet kuris paskutinių metų lietuviškas filmas. Jis apie praturtėjusią tradicinę šeimą, kuri greičiausiai save priskiria elitui ir rengiasi iškilmingai atšvesti Pirmosios komunijos šventę. Berniukas Jakubas senelis Henrikas pasistengė pritrenkti pakviestus svečius. Regis, nieko netruksta – gražūs namai, brangūs patiekalai, sunkvežimis dovanu... Tačiau jis neatsižvelgi į pendants galimybę pakalbėti mėgstama tema – apie visuotinius rinkimus. Mat Latynina taps mūšio lauku, išaiškės šeimos paslaplys ir visai ne laiku pasirodys Jakubo katechet...

Tai – ne vienintelis lenkiškas filmas per LTV. Šiai ankštai (29 d. 23 val.) ji parodys Jaceko Borcuchu „Tulipes“ (2004). Ši režisierų lietuvių žūrovai turėtų prisiminti – jis sukūrė populiarų filmą apie „Solidarumo“ laikų lenkų Romeo ir Džuljetą „Viskas, ką myliu“ „Tulpių“ herojai – trys seni draugai, kuriuos suvaidino Tadeuszas Pluciński, Janas Nowickis ir Zygmuntas Malanowiczius. Ne pirmos jaunystės vyriškiai draugauja višą gyvenimą, vienas jų – lenktyninkas – patenka į ligoninę, kiti du stengiasi jam padėti ir rasti pavogtą automobilį. Tai optimistiškas, šiltas ir sentimentalus filmas apie naujo gyvenimo pradžią, kai tau suneca šeiasišdešimt.

Kažką panašaus patiria ir Carlo

Normalioje situacijoje sugebame atskirti kertinius dalykus nuo tų, kuriuos galima keisti. Kai kyla epidemija, pradedame judinti pagrindus. Tai dar ne viskas. Normaliomis aplinkybėmis yra žmonių, kurie turi teisę peržengti ribas, ir žmonių, kurie tos teisės neturi. Kilus epidemijai, prasideja visuotinis nekompetentingųjų judėjimas. Kažkas panašaus jau įvyko. Akivaizdu, kad tai „Piliečių platformos“ savžudybė. Nustebime, bet jie iš tikruju pralaimės.

Normalioje situacijoje sugebame atskirti kertinius dalykus nuo tų, kuriuos galima keisti. Kai kyla epidemija, pradedame judinti pagrindus. Tai dar ne viskas. Normaliomis aplinkybėmis yra žmonių, kurie turi teisę peržengti ribas, ir žmonių, kurie tos teisės neturi. Kilus epidemijai, prasideja visuotinis nekompetentingųjų judėjimas. Kažkas panašaus jau įvyko. Akivaizdu, kad tai „Piliečių platformos“ savžudybė. Nustebime, bet jie iš tikruju pralaimės.

Už ką balsuosit?

Nežinau, jau seniai nebalsau už jokią man artimą politinę jėgą, kiekvieną kartą padėti vertinu stra-

tegiškai. Nesuprantu lenkų kairiųjų menkumo ir silpnymbės, nesuprantu žemo politinio žmonių, Lenkijoje mažstančių naujoviškai, potencialo. Iki šiol balsavau už „Platformą“, bet bijau, kad tai taps tiesiog neįmanoma.

Ką daryti?

Gal reikia persirgti kaip pasiskiepijus, reikia tą ligustą būseną nugalėti.

Apie tai bus „Sapnų miestas“?

Norėčiau. Tik klausimas, kiek į jį sutilps.

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

„Matrix“

Reinerio filmo „*Tas pažiastamas jausmas*“ (LNK, liepos 1 d. 10 val.) herojai Lili ir Denas, kurie išsiskyrė prieš keturiolika metų. Visą tą laiką jie įnirtingai nekentė vienas kita. Bette Midler Lili tapo žvaigžde, Dennis Farinos Denas – sėkmingesnu rašytoju. Abu susitiks savo dukters Molés vestuvėse. Ji išteka už respublikonų senatoriaus sūnaus, o būsimas uožvis ištikimas šeimos vertybėms ir reikalauja, kad vestuvės dalyvautų abu nuotakos tėvai.

Debiutinis populiarus amerikiečių aktoriaus Davido Schwimmo (serialas „Draugai“) filmas „*Bék, storuli, bék*“ (LNK, 30 d. 20.50) taip pat neapsiėjo be vestuvių. Praėjus penkeriems metams po to, kai paliko nėščią nuotaką per sutuotuvės ceremoniją, Denisas suprantą padares didele klaidą. Jis tebe myli Libę. Jie dažnai matosi, nes auga sūnus. Bet kai Denisas sutinka naują mylimosios sužadėtinę – gražų ir turtingą Vaitą, jis sugalvoja laimėti Londono maratoną ir taip įtikinti Libę savo jausmai.

Jimo Wilsono 1996 m. filmo „*Gava virš vandens*“ (LNK, 1 d. 22.25) herojė Natali suplanavo atostogas egzotiškoje saloje. Kartu su nauju vyrų ji tikėjosi pasilepinti tuščiame pajūryje, bet tapo dar kelių vyrų geismų objektu. Reklaminė filmo frazė skelbė, kad „žmogžudystė galiapti vandens sportu“, o pagrindinius vaidmenis filme sukurė Harvey Keitelis ir Cameron Diaz.

Nesuprantu gabių režisierų iš Europos, kurie veržiasi į Holivudą. Debiutinis Jono Elmerio filmas buvo pripažintas geriausiu metų danų filmu, bet sukūrės kelių pasaulioje pripažintus filmus jis atsidūrė Holivude ir ten 2009 m. pagamino komediją „*Poniutė kainė*“ (LNK, 1 d. 20.30) apie didmiesčio vienišę (Renée Zellweger), kuri siekdama karjeros net persikelia į saulėto Majamio į Minesotos provincijos glūdumą. Žinoma, ten ji sutiks tikrą meilę ir supras, kad ne karjera svarbiausia. Po šio filmo apie režisierių Elmerį neteko girdėti.

Rusų režisieriaus Fiodoro Bondarčiuko dilogija „*Gyvenama sala*“ (TV3, 2 d. 23 val.) ir „*Gyvenama sala 2. Susirėmimas*“ (TV3, 3 d. 23 val.) nukels ne į egzotišką salą, bet į egzotišką ateitį. 2157-jei – žmonių civilizacijos suklestėjimo metai. Žemės pilotai skraido po visatą, pagrindinio filmo herojaus Maksimo kosminis laivas sugenda ir jis priverstas nutūpti Sarakše. Planetoje civilizacija primena XX amžių Žemėje. Po atominio karos planetą ištiko ekologinė krizė (beje, filmuoja buvo padaryta milžiniška žala Krymo florai ir faunai), daug socialinių

problemų, totalitariniai režimai. Maksimas nori grįžti į Žemę, bet kad taip atsitiktų, jam teks sugrąuti totalitarinę Sarakšo sistemą.

Filmas sukurtas pagal brolių Strugackių romaną, parašytą 1968-aisiais. Strugackių fantastiniai romanai buvo labai populiarūs tarp sovietų inteligenčių, net ir Andrejaus Tarkovskio „Stalkeris“ kildinamas iš Strugackių kūrinio. Sovietų skaitytojai gerai suprato Ezopo kalbą: Strugackiai prabaldojo apie tai, apie ką cenzūra kalbėti neleido.

Bet Bondarčiukas – kitos kartos žmogus. Inteligenčių dvejonių, kurios akivaizdžios knygoje, manau, jam visai sviemos. Vieno garsiausiu sovietinių režisierų sūnus, Bondarčiukas padarė stulbinančią karjerą naujoje Rusijoje. Jis – pripažintas reklamų kūrėjas, populiarus aktorius, produseris, režisierius, turtinges ir įtakingas žmogus. 2008 m. pasirodžiusi „Gyvenamos salos“ diologija buvo vienas pirmųjų rusų bandymų sukurti naujujų technologijų prisodintą kino reginį, vien kompiuteriniam „Gyvenamos salos“ miesto modeliui buvo panaudota 13,5 tūkstančio unikalių pastatų. Rezultatas, švelniai tariant, abejotinas, nors filme vaidina daug gerų rusų kino aktorių, o dialoguose girdėti protinges Strugackių mintys.

Be abejio, Bondarčiukas lygiavosi į brolių Larry ir Andy Wachowskų 1999 m. „*Matrix*“ (LNK, 29 d. 23.30). Filmo autorai yra prisipažinę: „Pradėjome rašyti „Matrix“ atsispyrė idėjos, kad visi daiktai, kuriuos mes laikome realiai, visi mus supantys objektais yra pagaminti elektroninėje erdvėje Matrixoje. Visą savo istoriją žmonės nori suprasti gyvenimo prasmę, pažvelgti, kas yra už regimybęs, ir tai juos veda prie stulbinančių atradimų. Šiam filme mes norėjome papasakoti apie vienos maištininkų grupelės nuotykius. Jie atsiduria kitose veidrodžio pusėje ir suvokia Matrixo galia.“ Wachowskiai rėmėsi archetipiniais pasakojimais apie iniciaciją. Bet kurdami filmą jie pasinaudojo daugybė literatūros („Alisa Stebuklų šalyje“), filosofijos (Platonas, Baudrillardas), mitologijos (Morfėjas, Orakulas), komiksų, japonų animacijos, videožaidimų elementų. Iš pradžių „Matrix“ atrodė lyg koks kino, komikso, pasakos ir videožaidimo hibridas. Paskui tapo naujojo kino etalonu. Ko gero, visų tų nuorodų nesuprantantys jo žiūrovai turbūt išmintingesni už mus. Jie neabejoja, kad Matrix yra.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

„Galva virš vandens“

ATKELTA IŠ 8 PSL.

Ivyko beprotiškai pavojingas atatkanka, esame kažkokios keistos psichopatinės apokalipsės, liudininkais, todėl man atrodo, kad Kubino sapnų miesto perspektyva kažokiu būdu keistai prigludo prie mūsų tikrovės.

Iš vienos pusės – skylių lopymas, iš kitos – trauminis Smolensko sapnas. Kaip išsivaduoti iš tų spastų?

Bėda ta, kad iš to sapno negaliama pabusti, nes jis verčia sapnuoti toliau, tarsi būtume praradę įtaką ateičiai. Ir dabartinė kova su krize, ir taupymas yra kaip epidemija.

Normalioje situacijoje sugebame atskirti kertinius dalykus nuo tų, kuriuos galima keisti. Kai kyla epidemija, pradedame judinti pagrindus. Tai dar ne viskas. Normaliomis aplinkybėmis yra žmonių, kurie turi teisę peržengti ribas, ir žmonių, kurie tos teisės neturi. Kilus epidemijai, prasideja visuotinis nekompetentingųjų judėjimas. Kažkas panašaus jau įvyko. Akivaizdu, kad tai „Piliečių platformos“ savžudybė. Nustebime, bet jie iš tikruju pralaimės.

Už ką balsuosit?

Nežinau, jau seniai nebalsau už jokią man artimą politinę jėgą, kiekvieną kartą padėti vertinu stra-

Parodos	<p>VILNIUS</p> <p>Nacionalinė dailės galerija Konstitucijos pr. 22 XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Pero Kirkeby (Danija) raižinių, skulptūrų ir fotografijų paroda „Lignum vitae“ Paroda „Tadeusz Kantor. Tapyba. Teatras“</p> <p>Vilniaus paveikslų galerija Didžioji g. 4 Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Paroda „Liudviges meno metaštininkė“, skirta Akvilės Mikėnaitės gimimo 100-mečiui</p> <p>Radvilių rūmai Vilniaus g. 24 Vincas Dilkos paroda „Gyvenimo vaizdai“</p> <p>Taikomosios dailės muziejus Arsenalo g. 3 A Paroda „Nuo mini iki maksi. Septintojo dešimtmečio mada“ (iš Aleksandro Vasiljevo Paryžiaus kolekcijos) „Du mados šimtmečiai“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos „Valdovų rūmų lobynas: Lietuvos ir Europos paveldo klomai“</p> <p>Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenatas Arsenalo g. 1 Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių buities kultūra Kryždirbystė „Tradiciinių žaislų rinkinys“ Vytauto Augustino (1912–1999) fotografijų paroda „Tėvynė Lietuva“</p> <p>Kazio Varnelio namai-muziejus Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</p> <p>Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Vilniaus sakralinė aukšakalystė“</p> <p>Šiuolaikinio meno centras Vokiečių g. 2 „Lietuvos dailė 2012: 18 parodų“</p> <p>Modernaus meno centras Literatų g. 8 iki VII. 4 d. – Ugniaus Gelgudos polaroidų ciklas „Gravitacija“ (2007)</p> <p>Galerija „Kairė-dešinė“ Latako g. 3 Ninos Bondeson ir Björno Bredströmo (Švedija) paroda</p> <p>Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39 „Artscape“. Rano Slavino (Izraelis) ir Andriaus Zakarausko darbų paroda</p> <p>VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS</p> <p>Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 Vilniaus dailės akademijos absolventų baigiamajų magistro ir bakalauro darbų paroda „Meno celės“</p> <p>Tekstilės galerija „Artifex“ Gaono g. 1 Renatos Heredios paroda „Drabužiai kaip kasdienybės terapija“</p> <p>A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liudviges meno rinkiniai</p> <p>„Prospekt“ fotografijos galerija Gedimino pr. 43 Fotografijų paroda „Žmogus Lietuvos fotografijoje“ (Akvilė Anglickaitė, Paul Paper, Ramunė Pigagaitė, Eglė Rakauskaitė, Vytautas Stanionis, Tadas Šarūnas, Arturas Valiauga, Aušra Volungė)</p> <p>Vilniaus fotografijos galerija Stiklių g. 4 Vytauto Butkaus fotografijų paroda Mindaugo Gabréno fotografijų paroda „Dreamscapes“</p> <p>Lietuvos dailininkų sajungos galerija Vokiečių g. 2 iki VII. 9 d. – Slaptosios piešančiųjų draugijos natūrinių piešinių paroda</p> <p>Galerija „Meno niša“ J. Basanavičiaus g. 19 Rūtos Indriūnaitės paroda „Šviečiantis“</p> <p>„Gobis/Lauko ekspo“ paviljonas Gedimino pr. 13 Mykolo Vrubliausko (1919–1992) keramikos darbų paroda (iš Lietuvos dailės muziejaus rinkinio)</p> <p>VU Botanikos sodo Gamtos muziejus Kairėnų g. 43 iki VII. 1 d. – Birutės Jadvigos Mickevičienės tekstilės darbų paroda „Saulės glėbyje“</p> <p>KAUNAS</p> <p>M. Žilinsko dailės galerija Nepriklausomybės a. 12 Paroda „Mirabilė Visu / Nuostabu matyti“ „Slovakų grafikos menas. Klasikinės technikos“</p> <p>Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16 iki VII. 1 d. – VDA Kauno dailės fakulteto retrospekyvinė paroda, skirta aukščiaujų dailės kursų 90-mečiui Kaune paminėti</p> <p>Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus V. Putvinskio g. 64 Šiaulių „Aušros“ muziejaus paroda „Gerardas Bagdonavičius. Gyvenimas – tarsi teatras...“</p> <p>Maironio lietuvių literatūros muziejus Rotušės a. 13 „Sugržimai“ (skirta išeivijų raštojų kultūriam gyvenimui Vokietijoje ir Austrijoje 1944–1950 metais) „Višą kraštą užsesiu eliéraščiais...“ (Albinui Žukauskui – 100) „Mano biografija – mano knygos“ (Jonui Avyžiui – 90) „Tegul laikrodis eina...“ (Jonui Mikelinskui – 90) „Du eksponatai Pasaulio atmintyje“</p> <p>Keramikos muziejus Rotušės a. 15 Jaunųjų dailininkų keramikos darbų paroda „Nauja ir vėl kitokia...“</p> <p>Adelės ir Pauliaus Galaunių namai Vydūno al. 2 Tekstilininkės Ramintos Baltrušytės kūrinių paroda „Šibalinti“</p> <p>Istorinė Lietuvos Respublikos Prezidentūra Vilniaus g. 33 Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos kilnojamoji paroda „Rainių tragedija: atmintis gyva“ nuo VII. 4 d. – paroda „Valstybės moterys: artimui ir Tėvynėi“</p> <p>Ryšių istorijos muziejus Rotušės a. 19 Henriko Schütze's (Danija) tapybos darbų paroda</p> <p>„Kauno langas“ M. Valančiaus g. 5 Paroda „Abrozdželai 4“</p> <p>Kauno menininkų namai V. Putvinskio g. 56 Kauno Juozo Grušo meno vidurinės mokyklos mokinų paroda „Atsiminimai klapojant“ Arvydo Palevičiaus tapyba</p> <p>„7md“ rekomenduoja</p> <p>Dailė Visai vasarai atsiderė dvi svarbios parodos. Šiuolaikinio meno centre „Lietuvos dailė 2012: 18 parodų“ ši kartą iš tiesų leidžia pažiūrėti iš šono (netgi iš daug šonų) į tai, kas pas mus vyksta tarp jaunų aktyviųjų. ŠMC (Vokiečių g. 2, Vilnius) dirba antradienį–sekmadienį 12–20 val.</p> <p> NUOTRAUKA IŠ NDG ARCHYVO</p> <p>Tadeusz Kantor. Ekspozicijos fragmentas</p> <p>Nacionalinė dailės galerijoje lenkų teatro ir dailės avangardo klasiko – Tadeuszo Kantoro didžiulė paroda. Ekspozicijoje „Tadeuszas Kantoras. Tapyba. Teatras“ per dokumentus, autentiškus ir atkurtus fragmentus sukurta literatūriška parodos scenografija. Turinys gana slegiantis, bet, matyt, atkuria autentišką epochos atmosferą. Šios parodos proga atnaujinta ir nuolatinė ekspozicija 8-oje NDG salėje. Dailėtyrininkas Viktoras Liutkus parengė Lietuvos asamblią apžvalgą. NDG (Konstitucijos pr. 22, Vilnius) dirba antradienį, trečadienį, penktadienį ir šeštadienį 12–19 val., ketvirtadienį 13–20 val., sekmadienį 12–17 val. Abi parodos lydi spiečius susitikimų, todėl verta sekti programą.</p> <p>Ieškantiems šurmulio, birželio 27 – liepos 1 d. daug parodų, susitikių ir atrakcijų siūlo meno mugė ARTVILNIUS '12, vykstanti Lietuvos parodų ir kongresų centre „Litexpo“ (Laisvės pr. 5, Vilnius). Mugė dirba trečadienį–šeštadienį 11–20 val., sekmadienį 11–17 val.</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>Kauno apskrities viešoji biblioteka K. Donelaičio g. 8 Antano Sadecko fotografijų paroda „Mano kelias – nekeliai“</td> <td>„Herkaus galerija“ Herkaus Manto g. 22 Vladimiro Golubo paroda „Pasakiška tapyba“</td> </tr> <tr> <td>Enokultūros centras Daržų g. 10 Ugnies skulptūrų fotoparoda „20 ugninę metų“</td> <td>ŠIAULIAI</td> </tr> <tr> <td>Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53 Alfredo Petro Gužo ir Galinos Gužienės tapybos paroda iš ciklo „Duetai“ Justinos Puodokaitės tapyba Kristinos Ancutaitės kūrybos paroda „Iš šventųjų gyvenimo“</td> <td>„Laiptų galerija“ Žemaitės g. 83 Aurelijos Filipauskytės kūrybos darbų paroda „Mano namų tyla“</td> </tr> <tr> <td>Dailės galerija Vilniaus g. 245 Eugenijaus Varkulevičiaus-Varkalio tapybos ir videodarbų paroda „Before and After“ („Prieš ir po“) „Peterburgo architektūra 2011“</td> <td>Dailės galėjai Vilniaus g. 245 Nuolatinė ekspozicija „Šiaulių krašto praeitis nuo seniausių laikų iki XVII a.“, „Valstiečių būtis ir būtis“ Aldonos Traškinienės piešinių paroda „Sibiro Alma Mater“</td> </tr> <tr> <td>Aušros alėjos rūmai Aušros al. 47 Nuolatinė ekspozicija „Šiaulių krašto praeitis nuo seniausių laikų iki XVII a.“, „Valstiečių būtis ir būtis“ Aldonos Traškinienės piešinių paroda „Sibiro Alma Mater“</td> <td>Šiaulių universiteto dailės galerija Vilniaus g. 141 Vitos Žabarauskaitės tapybos paroda „Paparčio žiedui pražydus“ nuo 29 d. – „Kaimyninių šalių architektūros paroda“ (Latvija)</td> </tr> <tr> <td>Mirus jūzimiam Lietuvos dailininkui, tapytojui, menotyros daktarui, ilgamečiam Vilniaus dailės akademijos profesoriui Augustinui SAVICKUI, nuoširdžiausiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.</td> <td>VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJA</td> </tr> </tbody> </table>	Kauno apskrities viešoji biblioteka K. Donelaičio g. 8 Antano Sadecko fotografijų paroda „Mano kelias – nekeliai“	„Herkaus galerija“ Herkaus Manto g. 22 Vladimiro Golubo paroda „Pasakiška tapyba“	Enokultūros centras Daržų g. 10 Ugnies skulptūrų fotoparoda „20 ugninę metų“	ŠIAULIAI	Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53 Alfredo Petro Gužo ir Galinos Gužienės tapybos paroda iš ciklo „Duetai“ Justinos Puodokaitės tapyba Kristinos Ancutaitės kūrybos paroda „Iš šventųjų gyvenimo“	„Laiptų galerija“ Žemaitės g. 83 Aurelijos Filipauskytės kūrybos darbų paroda „Mano namų tyla“	Dailės galerija Vilniaus g. 245 Eugenijaus Varkulevičiaus-Varkalio tapybos ir videodarbų paroda „Before and After“ („Prieš ir po“) „Peterburgo architektūra 2011“	Dailės galėjai Vilniaus g. 245 Nuolatinė ekspozicija „Šiaulių krašto praeitis nuo seniausių laikų iki XVII a.“, „Valstiečių būtis ir būtis“ Aldonos Traškinienės piešinių paroda „Sibiro Alma Mater“	Aušros alėjos rūmai Aušros al. 47 Nuolatinė ekspozicija „Šiaulių krašto praeitis nuo seniausių laikų iki XVII a.“, „Valstiečių būtis ir būtis“ Aldonos Traškinienės piešinių paroda „Sibiro Alma Mater“	Šiaulių universiteto dailės galerija Vilniaus g. 141 Vitos Žabarauskaitės tapybos paroda „Paparčio žiedui pražydus“ nuo 29 d. – „Kaimyninių šalių architektūros paroda“ (Latvija)	Mirus jūzimiam Lietuvos dailininkui, tapytojui, menotyros daktarui, ilgamečiam Vilniaus dailės akademijos profesoriui Augustinui SAVICKUI, nuoširdžiausiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.	VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJA
Kauno apskrities viešoji biblioteka K. Donelaičio g. 8 Antano Sadecko fotografijų paroda „Mano kelias – nekeliai“	„Herkaus galerija“ Herkaus Manto g. 22 Vladimiro Golubo paroda „Pasakiška tapyba“												
Enokultūros centras Daržų g. 10 Ugnies skulptūrų fotoparoda „20 ugninę metų“	ŠIAULIAI												
Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53 Alfredo Petro Gužo ir Galinos Gužienės tapybos paroda iš ciklo „Duetai“ Justinos Puodokaitės tapyba Kristinos Ancutaitės kūrybos paroda „Iš šventųjų gyvenimo“	„Laiptų galerija“ Žemaitės g. 83 Aurelijos Filipauskytės kūrybos darbų paroda „Mano namų tyla“												
Dailės galerija Vilniaus g. 245 Eugenijaus Varkulevičiaus-Varkalio tapybos ir videodarbų paroda „Before and After“ („Prieš ir po“) „Peterburgo architektūra 2011“	Dailės galėjai Vilniaus g. 245 Nuolatinė ekspozicija „Šiaulių krašto praeitis nuo seniausių laikų iki XVII a.“, „Valstiečių būtis ir būtis“ Aldonos Traškinienės piešinių paroda „Sibiro Alma Mater“												
Aušros alėjos rūmai Aušros al. 47 Nuolatinė ekspozicija „Šiaulių krašto praeitis nuo seniausių laikų iki XVII a.“, „Valstiečių būtis ir būtis“ Aldonos Traškinienės piešinių paroda „Sibiro Alma Mater“	Šiaulių universiteto dailės galerija Vilniaus g. 141 Vitos Žabarauskaitės tapybos paroda „Paparčio žiedui pražydus“ nuo 29 d. – „Kaimyninių šalių architektūros paroda“ (Latvija)												
Mirus jūzimiam Lietuvos dailininkui, tapytojui, menotyros daktarui, ilgamečiam Vilniaus dailės akademijos profesoriui Augustinui SAVICKUI, nuoširdžiausiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.	VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJA												

Šiaurės Lietuvos kolegija
Tilžės g. 22 iki 31 d. – Šiaulių Dainų progimnazijos Naujuojų medijų mokyklos mokiniių kūrybos paroda „Levitas“
PANEVĖŽYS
Dailės galerija
Respublikos g. 3 Paroda „Postidejė“ (Jurga Barilaitė, Ina Budrytė, Cooltūristės, Eglė Gineitytė, Orūnė Morkūnaitė, Paulina Eglė Pukytė, Eglė Ridikaitė, Laisvydė Šalčiutė, Beatričė Vanagaitė, Marta Vosylėtė, Laura Zala) nuo VII. 3 d. – XIX Panevėžio tarptautinis keramikos simpoziumas
Fotografijos galerija
Vasario 16-osios g. 11 Martos Vosylėtės paroda „Sekta“
DRUSKININKAI
V.K. Jonyno galerija
M.K. Čiurlionio g. 41 Vijos Tarabildienės akvarelių paroda „Taptibės mozaika“ V.K. Jonyno kūrybos paroda „Žingsniai iš praeities“
PALANGA
Palangos gintaro muziejus
Vytauto g. 17 Paroda „Sankt Peterburgo imperatoriškasis porcelianas“ Paroda „Maironis ir Palanga“
Galerija „Ramybė“
Vytauto g. 35 Vytenio Lingio darbų paroda „Nulinis laikas“
NIDA
Savicko paveikslų galerija
Kopų g. 2 / Taikos g. 17 Paroda „Galerijos kolekcija – Nida 2012“
TRAKAI
Trakų salos pilis
Paroda „Lietuvos bažnyčios regalijos XIX–XX a.“
Trakų dominikonų vienuolyno koplyčia
Kęstučio g. 4 Sakralinio meno ekspozicija
Užutrakio dvaro sodyba
Paroda iš ciklo „Menamos istorijos“
DUSETOŠ
Dailės galerija
K. Būgos g. 31a iki VII. 5 d. – Indrės Stulgaitės-Kriukienės ir Remigijaus Kriuko stiklo kūrinių paroda
MAŽEIKIAI
Mažeikių muziejus
Burbos g. 9 Paroda „Mažeikių kraštas tarp kuršių, žiemgalių ir žemaičių“
ŠILUVA
Piligrimų informacijos centras
M. Jurgaičio a. 17A Liudviko Ivaškevičiaus skulptūros
Koncertai
VILNIUS
Kristupo vasaros festivalis
VII. 1 d. 19 val. <i>VU Botanikos sode</i> – „Kristupo vasaros festivalio“ atidarymas O. Castro (tenoras, Dominikos Respublika), Šv. Kristoforo kamerinis orkestras. Dir. – D. Katkus
3 d. 18.30 Šv. Kazimiero bažnyčioje – Sakralinės muzikos valandos. Šv. Trejybės koledžo choras (Melburnas, Australija). Programoje J.S. Bacho, O. Gibbons, C. Monteverdi ir kt. kūrinių 8 d. 17 val. Šešuoletių dvare – M. Vitulai-

kis (tenoras), Vilniaus miesto savivaldybės Šv. Kristoforo kamerinis orkestras.
Dir. – D. Katkus. Programoje W.A. Mozarto, G. Donizetti ir kt. kūrinių
„Piano.it“ koncertų salė
29 d. 19 val. – koncertas iš ciklo „5 vakarai su Vladimiri Tarasovu“. Futurizmo šimtmeciu „Mąstant apie Chlebnikovą“. Tarasovas (perkusijos solo)
KAUNAS
Pažaislio muzikos festivalis
30 d. 19 val. <i>Lietuvos liaudies buities muziejaus Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje</i> – Filadelfijos berniukų choras (vad. ir dir. – J.R. Smith, JAV). Programoje F. Schuberto ir kt. kūrinių
VII. 1 d. 19 val. <i>Pažaislio vienuolyno bažnyčioje</i> – „Laudate pueri Dominum“. XVI ir XVII a. sandūros mišparų rekonstrukcija Zigmanto III Vazos rūmų koplyčioje. Choras ir konsortas „Brevis“ (pjekto muzikinių vadovai M. Skiba (Lenkija, Vokietija), D. Stabinskas, G. Venislovas). Choro „Brevis“ solistai: M. Skiba, E. Bagdonaitė-Venisiolienė, V. Mažintaitė, K. Jakeliūnas, M. Bargaila, G. Venislovas, M. Jankūnas ir N. Masevičius. Konsortas: D. Stabinskas, M. Kowalski (Lenkija), R. Blaškevičius, J. Rekšč-Raubo (Lenkija), F. Psichicholzas (Vokietija), G. Funk (Vokietija)
5 d. 21.30 <i>Kauno pilypė</i> – „Maironis – Didysis Vytautas – Karalius“. Rež. – V. Rumšas, scenogr. – V. Idzelytė-Dautartienė, muzikų pritaikė A. Kučinskas. Vaidina E. Jaras, R. Rimeikis, J. Bräsky, Dž. Siauraitis, M. Capas, I. Jankaitis, T. Vaškevičiūtė, I. Kvietkutė, J. Kalvaitė, Š. Puidokas, V. Rumšas (jaun.), A. Vozbutas, A. Gradauskas, M. Vaitiekūnas, A. Butvilas, A. Arkauskas, M. Juščius. Dalyvauja senojo šokio trupė „Festa cortese“ (vad. – A. Žutautaitė) ir kt.
6 d. 18 val. <i>Margininkų Švč. Mergelės Marijos Škaplierinės bažnyčioje</i> – Valstybinis Vilniaus kvartetas: A. Vainiūnaitė, A. Šilalė, G. Jakaite, A. Vasiliauskas. Solistas L. Mikalauskas (bosas). Programoje J. Mačiulio-Maironio, J. Naujailio, Č. Sasnausko, J. Tallat-Kelpšos, G. Kuprevičiaus, A. Bražinsko, K. Kavecko, V. Bagdonė kūrinių
8 d. 18 val. <i>Kauno valstybinėje filharmonijoje</i> – Vengrijos valstybinis folkloro ansamblis (muzikinės dalies vadovas L. Kelemenas, vad., choreogr. ir meno vad. – G. Mihályi)
Tarptautinis festivalis „Operetė Kauno pilypė 2012“
6 d. 20 val. – operos, operetės ir miuziklo vakaras. Dalyvauja E. Fentonas (JAV), B. Barbara (Vengrija), K. Pelleris (Vengrija), S. Davidas (Vengrija), V. Noreika, V. Juozapaitis, E. Seilius, K. Zmailaitė, K. Alčauskis, E. Sašenko, J. Milius, E. Chrebtovas, I. Vaznelytė, A. Širvinskaitė, E. Šidlauskaitė, M. Rojus, choro ir baleto artistai, Rusijos ir Europos šalių jaunimo simfoniniai orkestrai. Dir. – J. Geniušas, S. Rolduginas (Rusija), J. Janulevičius
7 d. 20 val. – PREMJERA! Operetė „KARALIAUS ANTRININKAS“. Rež. – K. Jakštės. Dir. – V. Visockis, scenogr. – V. Jakutis. Vaidina R. Baranauskas, K. Siurbytė, G. Maciulevičius, T. Ladiga, Ž. Voronovas, G. Pečkytė, R. Tallat-Kelpšaitė, D. Vėbra, choro ir baleto artistai. Rusijos ir Europos šalių jaunimo simfoniniai orkestrai
DRUSKININKAI
Lietuvos muzikų rėmimo fondas
„Druskininkų vasara su M.K. Čiurlioniu“ VII. 1 d. 16 val. <i>M.K. Čiurlionio memoriai</i> – iname muzicuoję – R. Valuntonis (fortepijonas), M. Valaitis (trombonas); 18 val. <i>prie M.K. Čiurlionio paminklo</i> – Druskininkų
kultūros centro moterų choras „Gija“, Lazdijų kultūros centro kamerinis choras „Gaustas“; 12 val. <i>S. Varėnos bažnyčioje</i> , 19.30 <i>Druskininkų bažnyčioje</i> – I. Belickaitė (smuikas), R. Beinaris (obojas), K. Juodelytė (vargonai), G. Kvilklys (vargonai)
8 d. 19.30 <i>Druskininkų bažnyčioje</i> – A. Cicenaitė (sopranas), Ž. Survalaitė (vargonai). Programoje M.K. Čiurlionio, G.F. Walterio, J.S. Bacho, G. Frescobaldi kūrinių
BIRŽAI
Šiaurės Lietuvos muzikos festivalis „Biržai 2012“
VII. 2 d. 17.30 <i>Pilies rūmų salėje</i> – baigiamasis koncertas. S. ir R. Zubovai (fortepijonas), V. Pigagaitė (sopranas), U. Daugirdaitė, V. Daugirdienė (fortepijonas), V. Giedraitis (klarnetas)
VILKAVIŠKIS
Pacērių dvaro festivalis
VII. 4 d. 18 val. <i>Marijampolės evangelikų liuteronų bažnyčioje</i> – „Laudate pueri Dominum“. XVI ir XVII a. sandūros mišparų rekonstrukcija Zigmanto III Vazos rūmų koplyčioje. Choras ir konsortas „Brevis“ (projektas muzikinių vadovai M. Skiba (Lenkija), Vokietija), D. Stabinskas, G. Venislovas, M. Jankūnas ir N. Masevičius. Konsortas: D. Stabinskas, M. Kowalski (Lenkija), R. Blaškevičius, J. Rekšč-Raubo (Lenkija), F. Psichicholzas (Vokietija), G. Funk (Vokietija)
6 d. 13 val. <i>Kazlų Rūdos Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje</i> – „Neužmigdys naktis žvaigždės“. Aktorius A. Latėnas, R. Preikšaitė (meccosopranas), D. Jatautaitė (vargonai), V. Zabrodaitė (fleita), A. Strimaitis (smuikas), M. Rutkauskas (violončelė). Programoje J.S. Bacho, G.F. Händelio, W.A. Mozart, G. Bizet, C. Debussy muzika, Maironio poesija
Vakarai
VILNIUS
Vilniaus mokytojų namai
5 d. 19 val. <i>Kiemelyje</i> – dainuojamosios poezijos koncertas iš ciklo „Jubiliejinio festivalio „Tai – aš“ aidai“. Dalyvauja duetas „Mustard's retreat“ (JAV): D. Tamulevich ir M. Hough bei S. ir J. Bareikiai, A. Zaleska-Zala ir A. Driukas
<i>Projektas „Pietų muzika gyvo“</i> 29 d. 12 val. – „Sen Svaja“
Prancūzų institutas
VII. 2 d. 18 val. – „Siuvinėtojai“ (rež. E. Faucher)
3 d. 18 val. – A. Poulantzas paskaita „Rankų darbo vaikai“
4 d. 18 val. – „Kelios motinos“ (dok. f., rež. A. Poulantzas)
KAUNAS
Maironio lietuvių literatūros muziejus
29 d. 17 val. – rašytojo A. Kaminsko knygų „Ūkanas atnaujinamas“ I dalies „Skilė naščiai“ ir II dalies „Pamesti klapta“ sutiktuvės. Kartu su autoriumi dalyvauja poetas R. Keturakis ir aktorė O. Dautartaitė
PALANGA
„Ramybės“ kultūros centras
29 d. 20 val. – grupė „G&G Sindikatas“ 30 d. 20 val. – projektas „Tribute to Celine Dion“
VII. 2 d. 20 val. – komedija „Tėtis“. Vaidina D. Petkevičius
3 d. 20 val. – L. Nazarenko romansų vakaras
4 d. 20 val. – I. Berinas – „Hiperbolės“ 5 d. 20 val. – A. Kulikausko autorinių dainų vakaras

Bibliografinės žinios

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Aklumas : [romanas] / Karin Slaughter ; iš anglų kalbos vertė Gabrielė Gailiūtė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 372, [2] p. – Tiražas 1800 egz. – ISBN 978-609-01-0386-9 (jr.)

Kalifo rūmai : metai Kasablankoje / Tahir Shah ; iš anglų kalbos vertė Rasa Drazdauskienė. – Vilnius : Tyto alba, 2012 (Vilnius : Standartų sp.). – 372, [2] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9986-16-685-6 (jr.)

Karališkas kraujas : romanas / Vanora Bennett ; iš anglų kalbos vertė Jovita Liutkutė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Vilnius : Standartų sp.). – 636, [2] p. – Tiražas 2700 egz. – ISBN 978-609-01-0230-5 (jr.)

Kerėpla : mano gyvenimas su IS / Marlo Donato Parmelee ; iš anglų kalbos vertė Regina Šeškuvienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Vilnius : Spauda). – 318, [2] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-01-0374-6

Ledų mergaitės : romanas / Dorothy Koomson ; iš anglų kalbos vertė Rima Rutkūnaitė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 433, [3] p. – Tiražas 2200 egz. – ISBN 978-609-01-0419-4 (jr.)

Magdalenos evangelija : [romanas] / Kathleen McGowan ; iš anglų kalbos vertė Dalė Virginija Jakutienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 455, [1] p. – Tiražas 2300 egz. – ISBN 978-609-01-0385-2 (jr.)

Mėlynoji laimės mopsė : [romanas] / Darja Doncova ; iš rusų kalbos vertė Lina Vyšniauskienė. – Kaunas : Mileda, 2012 (Vilnius : BALTO). – 337, [2] p. – (Išriškasis detektyvas. Jevlampija Romanova: bylų taria diletantė ; 17). – Tiražas [2500] egz. – ISBN 978-9955-787-21-1

Nepremiuotas – ne žmogus : humoras, ironijos ir t. t. / Rimantas Klusas. – [Vilnius] : Žuvėdra, [2012] (Vilnius : Ciklonas). – 141, [3] p. – Tiražas [200] egz. – ISBN 978-9955-669-95-1 (jr.)

Pribuvėjus išpažintis : [romanas] / Diane Chamberlain ; iš anglų kalbos vertė Regina Šeškuvienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 379, [3] p. – Tiražas 2500 egz. – ISBN 978-609-01-0461-3 (jr.)

Raštai / Vaižgantas ; Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas. – Vilnius : Pradai, 1994-. – ISBN 9986-513-38-3 (jr.)

T. 22: Varia, 1897-1933 / [parengė Vytautas Vanagas]. – Vilnius : Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2011 (Vilnius : Petro ofsetas). – 495, [1] p. : iliustr. – Tekstas liet., lenk., rus. – Tiražas [700] egz. – ISBN 978-609-425-068-2

Švytėjimas : [romanas] / Stephen King ; iš anglų kalbos vertė Lilija Vanagienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 502, [2] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-609-01-0356-2

Taip priėjo gyvenimas : [eileraščiai] / Brolis Bernardas OFM (Saulius Belickas). – Vilnius : [Nestandardiniai.LT] : Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos šv. Kazimiero provincija, 2012. – 167, [1] p. : iliustr. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-609-95189-5-4

Trys kryžkelės : tautos rūpintojėlio Jono Aisčio lemtys : [poezijos giesmė] / Klemensas Gerulis. – Vilnius : [Karminas], 2012 (Vilnius : Karminas). – 39, [1] p. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-8031-20-1

Vasaros knyga : [romanas] / Tove Jansson ; iš švedų kalbos vertė Gelminė Bauraitė. – Vilnius : Vaga, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 163, [2] p. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-5-415-02246-5

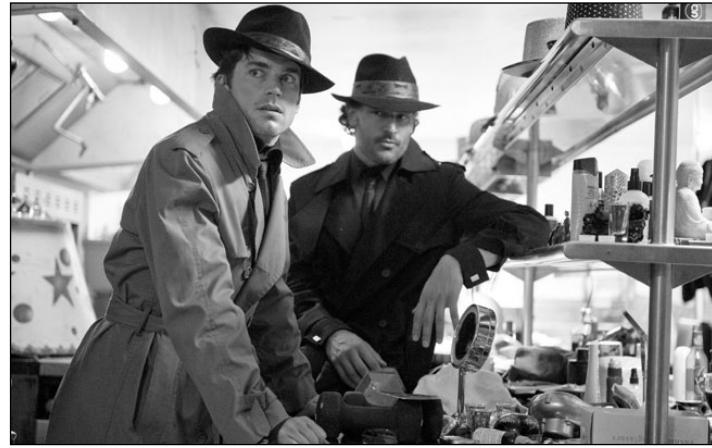
Zirgyno pamokos : romanas / Sara Gruen ; iš anglų kalbos vertė Aušra Karsokienė. – Vilnius : Vaga, 2012 (Vilnius : BALTO print). – 356, [2] p. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-5-415-02247-2 (jr.)

Žudiko dukters : [romanas] / Randy Susan Meyers ; iš anglų kalbos vertė Lina Bügjenė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Kaunas : Spindulio sp.). – 381, [1] p. – Tiražas 2300 egz. – ISBN 978-609-01-0387-6 (jr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS

Abécéle / Kazys Jakubėnas ; iliustravo Taida Balčiūnienė. – Vilnius : Alma littera, 2012 (Vilnius : BALTO print). – [32] p. : iliustr. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-609-01-0347-0 (jr.)

<p

„Magiškasis Maikas“

Savaitės filmai

Diktatorius ***

Sacha Baronas Coenas vaidina diktatorių, kuris pasirengęs net rizikuoti savo gyvybe, kad tik jo šalis netaptų demokratine. Larry Charleso komedijoje taip pat vaidina Benas Kingsley, Anna Faris (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Geležinis dangus ***

...2018-aisiais JAV kosminis laivas nusileidžia tamsiojoje Ménulio pušeje ir randa ten slaptą nacių bazę. Ji įkurta po to, kai 1945 m. naciai pabėgo iš Žemės. Astronautams nepasieks, juodaodis bus net „išbalintas“. Grįžęs į Žemę jis aiškins, kas atsitiko, bet bus palaikytas pamšeliu. Naciai irgi grįš į Žemę. Čia jų laukia daug darbų, pavyzdžiu, išsigyti naujos elektronikos ar perimti prezidento rinkimų kampaniją, tačiau didysis daug metų planuotas tikslas – užkariavimas. Pagal komiksą iš internautų – komikso gerbėjų surinktų lėšų pagamintas suomio Timo Vuorensolos filmas tapo šių metų Berlyno kino festivalio sensacija ir ižiebė ne vieną diskusiją. Filme tiršta populiariosios kultūros ir tiksliai stilizuotų tikrų politikų, muzikų sukūrė slovėnų grupė „Laibach“, o pagrindinius vaidmenis – Christopheris Kirby, Julia Dietze, Gotzas Otto bei mēgstamas Larsas von Trieris aktorius Udo Kieras (Suomija, Vokietija, Australija, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Magiškasis Maikas ***

Jau antras šiemet mūsų ekranuose pasirodantis Steveno Soderbergho filmas paremtas vieno populiariausią jaunosis kartos JAV aktorių Chaningo Tatumo prisiminimais. Būdamas devyniolikos metų jis prisdurdavo šokdamas erotinius šokius. Filmo herojai – jaunuoliai, kuriems vienintelis būdas išgyventi krizę – nusirenginėti prieš žiūroves. Pagrindinių vaidmenų filme sukūrė Alexas Pettyferas, o vyrų striptizo karalių – pats Tatumas. Kalbėdamas apie šį filmą, Soderbergas lyginė savo kiną su Roberto Altmano: „Jo variklis – ne dirbtiniai juokeliai ir gegai. Filmas juokingas, nes herojai atsiduria tikrai komiškose situacijose.“ Taip pat vaidina Matthew McConaughey ir Joe Manganiello (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Prometėjas ***

Du netolimos ateities mokslinkai Elizabetė Šou (Noomi Rapace) ir Holovėjus (Logan Marshall-Green) įtikina turtingą Veilando korporaciją, kad jų archeologiniai atradimai – pagrindas ieškoti civilizacijų tolimesne planetose. Kadaise Žemėje pabuvoję ir savo DNR palikę ateiviai gali atsakyti į svarbiausius žmonijos klausimus. Taip Elizabetė ir Holovėjus atsiduria kosminiam laive „Prometėjas“. Kartu su jais keliauja gana įvairi publika: nemirtingumo paslaptį norinti įminti Veilandas (neatpažįstamai pasendintas Guy Pierce'as), jo egoistė duktė (Charlize Theron), planetą tirsiantys mokslinkai ir laivo igula. Bet, ko gero, vienintelis robotas Deividas (Michael Fassbender) žino tikraji ekspedicijos tikslą... Naujas postmodernistinio kino vizionierius Ridley'o Scotto kūrynys – tai ne šiaip sau dar vienai filmas apie kelionę į kosmosą, o 1979-aisiais Scotto sukurto ir jau klasikiniu tapusio filmo „Svetimas“ prologas. Elen Ripli naujamame filme pakeitė Elizabetė, bet susitikimas su kitomis civilizacijomis bus tokis pat gręsminges ir vizualiai išpūdingas (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Roko amžius ***

Dar vienas populiarus Brodvėjaus miuziklas, perkeltas į kino ekraną. Siužetas paprastas ir aiškus: vieną dieną klubė „Roko amžius“ susitinka du iš skirtingu sluoksninių kilę, bet panašių tikslų siekiantys žmonės. Mergina iš provincijos atvažiavo į Holivudą, tikėdamasi tapti žvaigžde, bet negailetingas sapnų fabrikas sudaužė jos svajones. Vis dėlto ją atkreipia dėmesį buvusi roko žvaigždė Stecis. Nors mergina ir įsitarbino striptizo klubė, jos laukia didžioji gyvenimo meilė. Adamo Shankmano filme vaidina Julianne Hough, Diego Boneta ir dainuojančios Tomas Cruise'as (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

***** – šešdevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Milda Brukštutė

Publicistiką – Laima Kreivytė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

29–VII. 5 d. – Geležinis dangus (Suomija, Vokietija, Australija) – 11.20, 16.10, 21.30
Magiškasis Maikas (JAV) – 13.40, 18.30
3–5 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (3D, JAV) – 19 val.; 4, 5 d. – 10.50, 13.10, 16.10, 19, 21.50
4, 5 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (JAV) – 12, 14, 16.30, 18.40, 21 val.
29–VII. 5 d. – Diktatorius (JAV) – 12, 14.30, 16.30, 18.45, 21.15; Madagaskaras 3 (JAV) – 12.15, 15, 17.30, 20.45
29–VII. 2 d. – Madagaskaras 3 (3D, JAV) – 11.15, 13.40, 16.10, 18.40; 3 d. – 11.15, 13.40, 16.10; 4, 5 d. – 11, 13.25, 15.55, 18.15 (lietuvių k.); 29–VII. 5 d. – 13.25, 15.45, 18.30, 21.10 (originalo k.)
29–VII. 5 d. – Roko amžius (JAV) – 11.40, 14.45, 18, 21 val.; Sniegulė ir medžiotojas (JAV) – 15, 18, 20.40
29–VII. 2 d. – Prometėjas (3D, JAV) – 11, 14, 17.10, 20.20; 3 d. – 11, 14, 21 val.; 4 d. – 21 val.; 5 d. – 11, 14, 21 val.
29–VII. 5 d. – Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 11.30; Loraksas (JAV) – 12.40

Forum Cinemas Akropolis

29–VII. 5 d. – Geležinis dangus (Suomija, Vokietija, Australija) – 11.15, 16.15, 18.45
Magiškasis Maikas (JAV) – 13.30, 21.15
3 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (3D, JAV) – 19 val.; 4, 5 d. – 10.30, 13.10, 15.50, 18.40, 21.20
4, 5 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (JAV) – 11.30, 13.40, 16, 18.10, 20.30
29–VII. 2 d. – Madagaskaras 3 (3D, JAV) – 10.15, 12.45, 15.30, 18, 20.45; 3 d. – 10.15, 12.45, 15.30, 18.15
29–VII. 5 d. – Bernvakaris Australijoje (Australija, D. Britanija) – 14.15, 19.15
Roko amžius (JAV) – 16.30, 21.30
Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 10.45
Ledynmetis 3 (JAV) – 11.45

Cinamonas

VII. 3 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (3D, JAV) – 20.30
4, 5 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (JAV) – 11.55, 16.05, 18.10, 20.15
4, 5 d. – Magiškasis Maikas (JAV) – 10.45, 12.45, 14.45, 16.50, 18.55, 21 val.
29–VII. 5 d. – Roko amžius (JAV) – 11.15, 13.45, 16.15, 18.40, 21.15
29–VII. 2 d. – Ronaldas Barbaras (3D, JAV) – 20.30, 22.30; 3 d. – 22.30; 4 d. – 22.15
29–VII. 3 d. – Mes už... Lietuvai! (rež. A. Lekavicius) – 14, 20 val.; 4, 5 d. – 15 val.
29–VII. 3 d. – Madagaskaras 3 (3D, JAV) – 10.30, 12.30, 14.30, 16.30, 18.30; 4, 5 d. – 14 val.; Madagaskaras 3 (JAV) – 11.30, 13.30, 15.30, 17.25, 19.30; Sniegulė ir medžiotojas (JAV) – 12.15
29–VII. 2, 4, 5 d. – Diktatorius (JAV) – 10.45, 16, 21.30; 3 d. – 10.45, 16, 21.25
29–VII. 5 d. – Prometėjas (JAV) – 13, 18.30
29–VII. 2 d. – Prometėjas (3D, JAV) – 11.30, 14.45, 19, 21.45
29–VII. 3 d. – Piratai! Nevykėlių kompanija (JAV) – 12 val.
5 d. – Prometėjas (3D, JAV) – 22.15

KLAIPĖDA

Forum Cinemas
29, 30 d. – Geležinis dangus (Suomija, Vokietija, Australija) – 18.30
Magiškasis Maikas (JAV) – 21.30

Nenugalimieji: narsos įstatymas (JAV) – 15.30, 21.00

3 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (3D, JAV) – 19 val.; 4, 5 d. – 10.15, 13, 15.45, 18.30, 21.30

29–VII. 5 d. – Madagaskaras 3 (JAV) – 11.30, 14, 16.45, 19, 21.15

29–VII. 3 d. – Madagaskaras 3 (3D, JAV) – 10.15, 13, 15.45

29–VII. 5 d. – Prometėjas (JAV) – 12.15, 15, 18, 20.45; Sniegulė ir medžiotojas (JAV) – 12.45, 17.45; Diktatorius (JAV) – 15.15, 20.30; Bernvakaris Australijoje (Australija, D. Britanija) – 13.15, 18.15; Alvinas ir burundukai 3 (JAV) – 10.30; Loraksas (JAV) – 10.45

Atlantis Cinemas

3D salė
29–VII. 5 d. – Madagaskaras 3 (JAV) – 10, 11.45, 13.30, 15.15, 17 val.
29–VII. 2, 4, 5 d. – Ronaldas Barbaras (JAV) – 21 val.; Roko amžius (JAV) – 18.45
VII. 3 d. – Ledynmetis 4: žemynų atsiradimas (JAV) – 21 val.; 4, 5 d. – 10, 11.45, 13.35, 15.25, 17.15, 19.05, 21 val.

I salė
29–VII. 5 d. – Veidrodėli, Veidrodėli... Sniegulės istorija (JAV) – 10.30, 12.30

Ko laukti, kai laukies (JAV) – 16.20

Dvi dienos Niujorke (Vokietija, Prancūzija, Belgija) – 14.30, 18.30

Nakties šešėliai (JAV) – 20.20

© „7 meno dienos“ Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“, Maironio g. 6, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2611926.

Eli paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 900 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia LR Kultūros rėmimo fondas, Spaudos, radio ir televizijos rėmimo fondas

www.7md.lt

SPAUDOS, RADIUO IR TELEVIZIJOS RĒMIMO FONDAS

R